

Hoorte Eln

Uinum elu

Foto Freimann

„Kristuse ja koguduse eest“

Eesti Usklikkude Noorte (Uskude waheline) C. E. Liit.

Juhataja: K. L. Marley — Kotsepu tn. 6—2
Kirjatoimetaja: J. Peipmann — Allika tn. 5—6
Laekahoidja: A. Pitkjaan — Siimeoni tn. 19—2
„Noorte Elu“ — toimetuse aadress: Kotsepu 6—2
„ „ — talituse „ Luise tn. 11
„ „ — kirjad „ Postkast Nr. 284

Raas passi.

„Järgmisel pühapäeval pead sina jutlustama minu asemel,“ ütles misjonär Hastinoy Tinas (wennastefoguduse misjonijaam kafrite maal, Aafrikas) ühel päeval pärismaalasele kooliõpetajale. „Mina ise pean ära reisi ma mõneks päewaks ja arwatawasti ei jõua tagasi jumalateenistuse ajaks. Mõtlesin jutlustada sellest lausest: Andke keisrile, mis keisri kohus ja Jumalale, mis on Jumala kohus, — kuid sina ei wõi selle üle kõneleda, sest sa ei tea ju, mis on keiser.“

Pühapäewa hommik koitis ja jumalateenistus algas. Misjonär oli fiiski warem, kui oodeti, koju jõudnud ja läks tähelepanematult kirikusse kuulama jutlust.

Jmestujeks kuulis ta, et kooliõpetaja luges sellejama lause, mille põhjal ta oli mõelnud jutlustada. „Sõbrad,“ algas õpetaja, „teie ei tea midagi keisrist ega mina ka; kuid teie teate Jumalast ja mis on Jumala kohus.“

Meil kafritel peab walituse määruste põhjal olema pass, et takistamata ühest paigast teise reisi. Tullas jaama õpetusi misjonärist te saate passi Issandalt Jumalalt. Pühapäewiti lähete kirikusse, nädalas teete tööd ja passi järele annate Jumalale, mis Jumala kohus.

Kuid wähehaawal hakkate teistigi mõtlema. Te mälestate endist paganlist elu ja lausute iseendas: „Ma warastaksin nii heameelega lamba, kuid see on passis keelatud.“

Edasi mõtlete: „Wõtaksin weel heameelega teise naise, kuid seda pass ei luba.“ Te ei wõida neid linnasid, kuidas seda tegema peaksite, ja nad kaswawad aina wägewamaks. Lõpuks tuleb weel järgmine mõte: „Küll ma tean, kust wõin saada teise passi.“

Selle järele lähete saatana juurde ja koputate tema uksele.

„Astuge sisse! Kas sina see oledki? Tuled Tinanost! Millega wõin sind teenida?“

„Waata saatan, mina tahaksin heameelega warastada lamba.“

„Hea, selles wõin küll sind aidata.“

„Tahaksin ka saada teise naise lijaks.“

„No, küll sellega hakama saame. Kindlasti tahad saada passi minult?“

„Sellepärast ma tulingi!“

Selle järele istub saatan kirjutama sulle passi. Sina wõtad talt selle wastu ja pistad tasku. Müüd on sul kaks passi.

Mis järgneb?

Pühapäewiti lähed kirikusse ja talitad esimese passi järele, kuid nädala teistel päewadel käid waleteedel teise passi järele ja misjonär ei tea seda. Kuid Jumal teab. Siis tuleb aeg, mil sina pead astuma Tema ette näitama oma passi.

Seal kohtumõistja küsib: „Sina tuled ju Tinanast? — Jah, sealt tulen. Tunnen misjonär H—i.“

„Kuid kas sul on weel teine pass?“

„Du küll,“ wastab süüdlane wabisehes, esitades saatana passi. „Mis see on?“ küsib kohtumõistja. „Mis nimi selles on? Saatana nimi!“ Ta rebib puruks esimese passi ja näidates sõrmega alla poole lausub kohut mõistes: „Sul ei ole paika siin, sina pead sinna alla põrgu minema.“ —

Järgneval nädalal tulid mõned kafrid Tinanas misjonäri juurde, öeldes, et olid elanud kahe passi järele, aga olid pidanud ära heitma saatana passi.

Kui palju ristiniimesi meie päewil elab ülemal kirjeldatud wiisil kahe passiga, püüdes kaht isandat teenida. Pühapäewiti nähakse neid truuwilt kirikus ehk palvemajades käiwat, kuid nädalas teeniwad saatanat.

Kui sina ka weel täielikult end pelet ära annud Jumalale, siis tee seda kohe ja wiska ära saatana pass, et sul ei pruugiks furd igawefes ajas neid raskeid sõnu kuulda!

„Noorten Todistuse“ P. S.

Noored! Lähineb jällegi 1. märts. Argem unustagem, et see teie ohwripäew on.

Noorte Elu

Gesti Usklikkude Noorte C. E. Liidu häälekandja

Nr. 2

Neljas aastakäik

1924

„Minul pole tarwis ümber pöörda!“

E. Modersohni järelle Joh. Sarow.

Wististi mõtlewad paljud nõnda. Ka mina mõtlesin enamalt seda. Kui ümberpöömiseft kuulsin räägitawat, siis arvasin seda paganaille ja juutidele tarwis minewat, aga mitte kristlastele. Ehk kui ka — noh, pahad inimesed, joodikud, abielurikkujad ja muud kurjategijad, külap nemad ehk peawad ümber pöörma. Aga korralikel, wiisakail ja ausail inimesil pole tarwis ümber pöörda. Nii oli minu arwamine. Eks ole tõsi, ja mõtle ehk ka nõnda?

Kas ja tead, kuidas ma kindlale arwamisele jõudsin, et ka korralikud ja ausad inimesed ümber pöörma peawad? Piiblit lugedes.

Kuule, mis piibel loomuliku inimese seisukorra kohta ütleb. Paulus kirjutab roomlastele (Room. 3: 10): „Ei ole, kes õige on, ei ühtainustki.“ Sa wõid ehk siin küll mõelda: „Jah, see wõib ju õige olla, aga eks ikka erandid ole ka olemas, kes selle reegli alla ei käi.“ Nõnda kujutad sa enesele ette. Apostel ei tee aga siin mingit erandit, kes mainitud reeglist wäljas oleks. Ta kirjutab: „Ei ole, kes õige on, ei ühtainustki.“ Waata, ka sina oled nende hulka arwatud. Ja edasi: „Ep ole seda, kes mõistab; pole seda, kes head teeb, ei ole ühtainustki (Room. 3: 11, 12).“

Eks ole tõsi, see on kardetaw sõna? Aga wõib olla ehk waatab apostel liiga terawalt asja. Jeesuse otsus ehk on pehmem. Mis ütleb Tema inimese südame kohta? Matt. 15: 14 ütleb Ta: „Sest südamest tulewad wälja kurjad mõtlemised, tapmised, abielurikkumised, hoorajahid, wargused, waletunnistused, teotamised.“ Nõnda otjastab südamete tundja. Sa pead ehk sedagi otjast liiga terawaks? Aga usu, see on tõde. Wõib olla, et jämedad patud sinu juures

ette ei ole tulnud, aga nende idud on ka sinu südames olemas. Wiha, mis tihti tapmise eel käib, elab ka sinu südames, ja ei wõi seda salata. Ja roojased himud — samuti. Ja kas ei ole ja tõesti weel iialgi walet tunnistanud? Ei iialgi weel?

Ja kui see ka ainult üks kord elus on sündinud, et ja Jumala käsuft oled üle astunud — siis on sellest küllalt juba. Sest Mat. 3: 10 seisab kirjutatud: „Ära neetud on igauks, kes ei jää kõikidesse, mis on kirjutatud käjuraamatusse, et ta seda kõik peab tegema.“ Ja ometi ei wõi ja seda tõendada, et ja weel ühestki käsuft ei ole üle astunud. Ja mis oled ja siis? Siis oled ja äraneetu! Kas tead ja, kuhu äraneetud lähewad? Loe Matt. 25: 41: „Minge ära minust, teie äraneetud, igawesse tulle, mis on walmistatud kurabile ja tema inglitele.“ Nüüd ja näed, mis neist saab, kes needmise all on!

Do, asi on wäga tõsine! Sul on jeniini hoopis pealtisandused waated patu kohta olnud. Nüüd märkad ja, et ainumas patt sind taewa ukse taha jätab. Selle linna „sisse ei pea ühtegi saama, mis on ära keelatud, ega mis hirmsaid asju ja walet teeb.“ (Jlm. 21: 27). Sa näed nüüd, et sul wõõriti waated on olnud, mis pühakirjaga kokku ei sünni. Piibel ütleb ka: „Sest, kes kõik käsuõpetust peab, ja ühe käjusõna wastu effib, see on kõigist süüaluseks saanud.“ (Jaak. 2: 10).

Ainult ühte on sul waja, kui päästetud tahad saada. Jeesus ütleb Mikodemusele: „Kui keegi ei sünni ülewalt, ei wõi tema mitte Jumalariiki näha.“ (Joh. 3: 3). Oled ja ainult üks kord sündinud, siis pead ja kaks korda surema: ajalikult ja igawesti. Oled ja aga kaks korda sündinud, siis sured ja ainult üks kord. Mõikaua kui ja sellest teisest sündimisest

midagi ei tea, ei wõi ja Jumalariiki jaada näha. Seda on Jeesus väga selgesti öelnud. Ja sõna „ueestijündimine“ tähendab sedafama, mis sõna „ümberpöörmine.“

Rõnda siis, kui ja ueesti ei ole jündinud kui Jumalalaps, siis wõib ja nii aus, nii korralik, nii õige, nii kiriklik, nii waga olla, kui ja tahad — aga taewariiki ja ei päri. Ka sul on tarwis ümber pöörda. Siin ei ole mingit erandit olemas.

Loe weel 13. psalm 7. Taaweti laulust: „Kui inimene mitte ei pööra, siis wõtab Ta oma mööka ihuda, oma ammu tõmbab ta üles ja walmistab seda.“

Eks ole tõsi, see on kardetaw sõna? Kui inimene ei pööra, mis teeb siis Jumal. Ta ihub oma mööga

ja tõmbab oma ammu üles. Sa tead ju milleks mööka ja ambu tarwitatakse. Mööka tarwitatakse wõitluses ligidalseiswa waenlasega, ambu aga wõitluses kaugelolewa waenlasega. Mis tahab see meile öelda? See tahab öelda: See ei tähenda midagi, kas keegi waga ehk õel on olnud — kes ümber ei pööra, see Jumala kohtu eest ei pääse.

Neid ligidalseiswaid korralikke, ausaid ja kiriklikke inimesi, kes ümber ei taha pöörda, saab Ta möögaga kätte, kuna kaugelseisjad, suured patused, Jumalata inimesed, kes kirikus ei käi ja jumalikke asju teotawad, Tema ammu eest ei pääse. Jah, ükski ei pääse Tema käest, kes ümber ei taha pöörda!

Kas näed ja nüüd, et sul ometi on tarwis ümber pöörda?

Üksildased pühad Jeesuse teenistuses.

Wabalt Schäferi järele K. L. Marley.

Kes on ehitanud Jumalariiki maa peal? Kes tunnistanud ja wõidelnud igawese tõe eest? Kes kustumud ihu ning hinge poolest Jumala au eest sõbides? „Üksildased pühad!“ Kes on ärawõitnud pörgu wärawad ja taewariigi wäega toonud maa peale? Üksildased pühad! Kes on igawese kodumaa kellasid helistanud nii jõulijelt, nii puhtalt ja õndsalt, kutsuwalt ja wõidujulgelt? Üksildased pühad! Kes ohwerdades eluteed fastnud werega, inimsoo teenistusse ja Jeesuse riigi töösse andudes? Üksildased pühad! Kes nägid puudust ja wiletsust, tagakiusamist ja haawu, olles koduta wõõrad oma Jssanda teenistuses? Kes muud kui üksildased pühad!

Need on need, keda meil enam kui midagi muud tarwis on Jumalariigis. Need waiksed sambad Jssanda kojast! — — —

D Jumal kingi meile üksildasi pühi sinu riigi töö tarwis; inimesi, kes olles sinu südame järel, kannawad Su surma näopilti, kes ehitud meelewallaga su waimuwaie täiuses sammuwad!

Tahad ja näha, kuidas nad „üksildalt,“ põlatult ja tagakiusatult Siioni müüride kallal on ehitanud?

Waata seda „üksildasi“ Rood, kuidas ta wäsimata naeru ja pilgete all patu võsle ja Jumala põlgusesse sattunud maailmale üht päästelaewa ehitab, see „üksildane püha“ omal päiwil.

Näed ja Abramit, kuidas ta „üksildaselt“ oma isamajast ning sõprade ringkonnast lahkeb sõnakuulmises oma Jumala kutsu wastu. „Wäljamaalajena“ elab ta paganate ja kaasinimeste seas. „Üksildane püha,“ kelle usu peale ehitab Jumal oma riigi igawesed wundamendid.

Waata seda Mooset Baarao hiilgawas kuningakojas. Kõik meelewad ja hiilgus oleks saanud ta osaks, kuid mis teeb ta? Ta saab oma Jumala „üksildasets pühaks,“ sest ta wõttis ennemini Jumalarahwaga waewa näha, kui üüririke aja paturöömu pidada. Truuwiks jäi ta omas terves majas, jäi „üksildasets pühaks“ rahwa kangekaelsuse ja muutliku meele juures. „Üksildasets pühaks“ on ta jäänud, kuni waiksel Neebo mäe seljakul oma Jumala suu ligidal suri.

Elías — see suur üksildane Karmeli mäel. Kui järff mäeoja tungib ta isiku jõutugevus ja mõju üksildusest awalikkusesse. Üksildalt seisab ta Ahase ja Jsebeli ees. Üksinda sõbib ta Karmeli kõrgustikul oma Jumala au eest. Tema päästis sel tunnil Jumala kuningriigi au. Kui löwi on ta wõidelnud, kui tamm tormidele trostunud, kui kõikumata kalju on ta seisnud patuuduse pörgupimedas maailmas. O Jumal, anna „üksildasi pühajid“ kui Elías!

Tunned ja paabeli „üksildast püha?“ Kolm korda päewas tõusis Taaniel paganuse patuõhkkonna madalikust ja surmawarjudest ülemisse tuppa, kus tegi atnad lahti Jeruusalemma poole. Seal olid selle „üksildase püha“ imelikud jõuallikad, mis täitsid teda tunnistusjõu ja kannatuse rõõmuga. Ja awalikuks jäi Jumala au.

Kas tahad näha ja kõiki neid „üksildasi pühajid,“ kes oma Jumalat teeninud? Waata prohmeteid Namojelt, üle Jeremia, üksildase kõrbehääleni, kes külm ja timukakirwe all tõe eest oma elu jätab. Waatle neid ja imesta. Neid hüüti üksildaselt sõbima tõe eest; elu oli neil eneseäraalagamine ja pikk rida ohwreid; teenistus neil üksildane wõitlus; oja kannatamine ja kandmine, kuna nende jõuallikad woolasid üksildasest osadusest Jumalaga.

Kas tahad näha „üksildaste pühade“ galleriid? Loe Gebrea 11. peatükk. Kui „üksildased pühad“ käisid Paulus ja muud apostlid maad ja linnad läbi ning kandsid igawese ewangeeliumi taewawäge laioli, süütasid tuld. Üksildaselt sõbifid nad paganailma kantside wastu. Üksildaselt kannatasid nad wangikodades, mäsjudes ja tagakiusamistes. Kunagi ei kaotanud nad usku Jeesuse riigi lõpuliku wõidu sisse. (2. Kor. 11: 23—33.)

„Üksildase pühana“ wiibis Johannes Patmuse saarel ja ta nägi Jumala salaplaane ning igawikkuude täiusi, mis ta waimuailma eest mööda liikusid.

Paulus terwitab Rooma linna „üksildasi pühajid“ (Room. 16). Pimedais paganalinnaes elasid, tunnistasid ja surid waiksed ristiwõitlejad. Hallelunija hüüdega on nad wangikeldrites ristikõrgustikkudel, tuleriidadel ja piinapinkidel hinge heitnud kõige hirmsamate walude all. Kewadijeks külwiisemeks on nad saanud Jumalariigi põllul, sest „üksildaste pühade“

märtrikannatuste läbi on Jeesuse kuningriigi maa peal ehitatud.

Läbi põliste Euroopa metsade on „üffildased pühad“ kannud ewangeeliumi wõidulaulu Kristuse surmast — laulu Jumala armastusest. Pimedal keelajal põles „üffildaste pühade“ elutuli, põles ewangeeliumi tungal, sest kõrgele tõstis walguse Toomas Aquinost ja Toomas a Kempis. Palju weel oli teisi — „üffildasi pühi.“

Kes ei tunneks jägawahingelist Bernhard Clairvaugist ja Jumala armastuse tuleaset Alsiifi Franz, neid imelikke pühi? Kes ei tule meie meelde püha Eliisabet, kes „üffildase pühana“ end ohwerdas armastuse töös waeste ja õnnetute kasuks. Johannes Tauler, üffildane jutlustaja täis tuld ja jõudu, ehk jälle suur rändaw jutlustaja Bertold Regensburgist. Ja kõik need eelwõttelejad usupuhastusele!

Waldeuslased, Beeter Walduse juhatusel; Albigenlased, esimehed weretunnistajad tulewa usupuhastuse eest. Kes ei tunneks Johannes Husi, „üffildast püha“ Konstanti tuleriidal, kes lauldes tuleleekides sureb. Savanaroola, kohkumata „üffildane püha“ Florentsis, kelle tunnistus kui tuleleek terve linna elu muutis.

Käisid Lutheri läbi usupuhastuse tulefambad läbi maade, kuid kustus peagi mõistuseju külmade taugide wahel wiimane tule säde. Mõistuseju jääkeldritest tõid päewawalge ette südametule pietismi usuiad Spener ja Franke. Üffildaselt pidid nad seisma ja kannatama Kristuse teotust, kuid läbi põlesid nende südametulest mõistuse paberi müürid ja jälle loitis usk südamlik.

Pimedal ajal pani Jumal Paul Gerhardti läbi helisema ewangeeliumi laulukella nii selgelt ja kutsuwalt.

Üffildast Tersteegeni tarvitas Jumal, et kinkida tuhandetele tema läbi „igawese waiksuse õhkkonnast.“

Kes juudaks nimetada kõiki neid, kes wiimajel aastajal kui üffildased Kristuse armastustuld on laiali kannud kodu kui paganamaal; kes jättes kõik, pikkamööda kui waiksed ohwrituleleegid kustusid põlistes metsades paganate seas ning pimedais waeseis suur-linnades.

Nimes, kui Livingstone, Judson, Carey, Finney, Kagawa, Baedeker, kindral Viehbahn, Tante Hanna, Zeller ja Better ja arwamata hulgad lendawad meie filmade eest mööda, kõik hiiglased Jumalariigis ja „waiksed pühad.“ Nendest on läinud tõukes välja, mis Jumalariiki on sammu edasi wiinud.

Kuid mitte ainult suured Jumalariigis, waid kes ei oleks ford juba mitte kohanud üht „üffildast püha“, kelle elu säras waiksest silemifist särast.

Mõni tööline wabrikus wõi ametnik kontoris, kes oma kaastöölise pilgete ja kiusamiste all waikib, kannatab ja särab silemifist ilust. Kes ei tunne ja neid naissi, kes mehest ja lapsest mitte mõistetud päewast päewa kannatab arwamata hingelisel ja nutab waiksest omaste üle, kes ei taha, et Jeesus nende üle walitseks. Wõi see tööline teie wabrikus, kes päewast päewa seisab tagakiusamiste sulatusahjus ja toorema pilke ja inetumate teotuste rahe all. Särab seal kui üffildane püha. Kui wõõras elab ta ühe abielurikkuja soo ees üht sisepoole pöördud elu.

Teie, armsad Jeesuse sõjamehed, waiksed kannatajad Siioni müüridel, teie igawese Jumala kuningalapsed, teie üffildased pühad Jeesuse teenistuses, Jumal on

oma riiki alati ehitanud „üffildaste“ sõdjate läbi, kellede hüüdsõnaks oli: Minu rõõm surmani, Tallel wõita hingi!

Teie üffildased pühad, teid terwitan ma nende ridade läbi, teie nimes on üles märgitud eluraamatusse ja teie teotus, mis üürife on, toob igawese au!

St. Chrischoona koolimaja ja kirik.

Suurest Hiina ärkamisajast.

Misjonär Gofordi kõne tõlkinud E. B.

Misjonijaam, kus 1895. aastast töötasin, asub Honani prowintsi põhjapoolses osas. Müüd pidin ma ka siin iseäralisi äratuskoosolekuid pidama. Kas wõib Issand siin ka õnnistada kui mujal? Kas ei ole ma siin liig tuntud? Need olid meelesolud, mis mind rõhusid. See ei oleks pi-

danud ju nii olema. Issand andis mulle kinnitussõna piiblist. „Sest mu nimi on suur paganate seas, ütleb wägede Jehoowa“ (Mal. 1: 11).

Jutustada tahan ma Kristuse auks, mis kallis Püha Waim Changtehuus kümne päewa jooksul on korda jaatnud. Kohe esimehel koosolekul nägime meie P.

Waimu tegewust. Teisel hommikul langes tütarlaste kooli juhi peale imelik Jumala vägi. Ta lamas nuttes põrandal, tunnistas üles oma süüd ja eksitused koolitöös ja oma armastuse ja kannatuse puudust. Niihama sündis ka ühe teise naiskoolitajaga inglise palwetunnis veel seljamaal õhtul. Järgneval hommikul käis üle 75 koolilapse wägew Waimutuule kohin. Terwe tund aega olid kooliõpilased sügawas hingeahastuses. Iga patt, mis olnud takistuseks, tunnistati üles. Wäikesed wargused, hooletus, laimamised ja kõik muu toodi walge ette, mis iial neid noori süüdameid oli roojastanud. Kolmandal päewal tuli poisjlaste wananem koolitaja ja tunnistas kahetsedes kõik oma süüd ja puudused. Kui neljanda päewa õhtul inglise koosolekust koju läksime, kuulsime tütarlaste kooli hoowist imelikku nutukahinat. Saime kuulda, et nad koos poeglaste kooli pärast palunud. Veel sel ajal, kui nad palwes wiibisid, oli Jumala Waim wastupanemata wäega nende 75 poisi üle tulnud. Kus iial nad käisid wõi seisid, wiskasid nad end filmili maha ning tunnistasid oma patte. Niihugust aulist tööd tegi P. Waim kohe alguses mõlemas misjonikoolis.

Kolmandal õhtul oli umbes 300 inimest koosoleku telgis koos. Sel koosolekul tarwitas Jumal üht tööriista, kelle kohta — omaks häbiks pean ma seda tunnistama — ma pisut põlastusega ikka olin mõelnud. Ta oli lühikesemõtteline, piiratud mõistusega mees. Keil päewil aga oli ta maha pannud patu ja oma südame Jumala ees puhastanud. Kui ta kõnelema hakkas, jäin ma rahutuks, kartes, et ehk ta mõne rumaluse teeb wõi ütleb. Kui ta aga pisut oli kõneleunud, oli mul selge, et P. Waim teda tööriistaks tarwitab. Ta mõtted olid selged, koondatud ja sügawas liigutuses ütles ta umbes nii: „Jeesus seisab praegu ufse ees. Kana juba on Ta seisnud seal. Kas see ei ole imelik, et Ta nii juure kannatusega sisepääsu ootab? Tempel, kuhu tahab tulla, on ju Tema omandus, mis Tema oma kalli werega on ostanud? Waata naelte asemel Tema kätes ja waata Tema küljehaawa! Waata, kuidas Tema seal täis armastust oodates seisab! Mispärast ei taha sina mitte oma südant Tema ees awada? Oh lase ometi Ta sisse! Kui sina Teda mitte wastu ei wõta, siis jääb sinu süda kuradi eluajemeks, kus kõikhugused patud walitsewad. Oh lase Ta sisse!“ Kui tema nii edasi rääkis, ikka enam kasvawa waimustuse ja soojusega, tabas sügaw liigutus kõiki koosolijaid ja mitmed langesid maha. Kõneleja istus, tõusis aga warsti jälle üles ja rääkis neidsamu sõnu, aga nii mõjuwalt, kui oleksime näinud Ünnisegijat ufse ees seiswat. Nüüd tabas nägematu wägi kõiki pealtkuulajaid; keegi ei jäänud tuimaks. Mehed, naised, lapsed, kõik nutsid ja palusid Issandalt armu ja halastust.

Tõesti see ei olnud inimeste, waid Jumala töö. Nii kestis see edasi. Efti palusid üksteise järele, siis kolm korraga, aga ikka enam tahtsid paluda, keegi ei wõinud kauem oodata. Palusid kümmed ja sajad korraga, wiimaks kõik koosolijad. Oli kuulda palju nuttu ja kaebamist. Siis tõusis keegi mees üles ja ütles: „Minu isa ei ole veel päästetud, kas teie tahaks tema eest paluda?“ Ja kohe algasid kõik koosolijad tema eest paluma. Üks teine wend ütles: „Meie välisjaa-

mas on kõik külm ja furnud. Paluge meie eest.“ Ja ühel häätel palusid kõik selle kohta eest.

Seitse korda püüdsin mina alata kõnet, aga see oli wõimatu. Alataja wahelbasid laulmine, palumine ja patu ülestunnistamine. Paljud tungisid üles kõnelawale. Mul ei ole mitte wiisiks kedagi patutunnistusele kutsuda. Mina ei ütle iialgi inimestele, mis nemad peawad tegema, ainult oma kõnedes teen mina neile selgeks, mis Jumal neilt ootab. Kui kõne lõpetan, annan palwes kõik Jumala kätte, mis Tema tahab teha. Siis algab aga alati tungimine ette poole, patutunnistusele. Mõnikord ootas 20—30 inimest järge. Tõesti ei ole kerge asi kõigi koosolijate ees oma pattu üles tunnistada; aga oli näha, et kui oleks kõrgem wägi jeda tegema sundinud, millele inimene wastu ei suutnud panna.

Künnenda päewa hommikul tuli keegi wend minu juurde ja ütles: „Mina arwan, Teie peaksite koosolekut täna warem algama kui harilikult. Inimesed on pool ööd nutnud ja ei jõua enam kannatada.“

Pean ütleva, et ikka rohkem rahwast juurde tuli. Mina läksin juba kell 9 koosolekule. Kui laul lõpetati, algas tungimine kõnelawale. Nii wältas see kella üheni. Üks patutunnistus järgnes teisele, selle wahel palwe ehk mõni laul. Küll kõlas armastati: „Jeesus tõesti mind armastab!“ Just kui oleks uus elu endisest lauludest wälja hooanud. Kell kolm algasime jälle uut koosolekut, see wältas kuni pimeduseni. Kell pool kahetja algas inglisekeelne palwetund ja wältas kella üheteistkümmeni. Nii läks see iga päew edasi.

Mil põhjusel oli see nii? Ainult Jumala Waim oli siin tegew. Mis Tema Hiinas wõis teha, wõib Tema ka teie juures korda jaata. Mina ei tahtle sugugi selle juures, et Tema siin sedasama tahab teha kui Changtehhuus. Kui meie walmis oleme, siis on ka Jumal walmis oma õnnistust taewast meile alla saatma.

Ma tahan ainult Changtehhuu koosolekuteft rääkida. Püha Waim andis selgesti tunda, et Tema meie koosolekut juhatas.

Üks meie abiline tunnistas neljandal päewal järgmist: „Mina hooplesin teiste abiliste wastu wõlde: Minu huulte üle ei pea küll tulema ühtegi patutunnistust ja minu filmad ei saa ka walama ühtegi piisarat. Mina arwasin, ütles ta, et asi ainult selles seisab, et härra Gofort wägewasti tahab mõjuda tundmustele. Eftimesel päewal mõtlesin ma, et mul on õigus. Teisel päewal nägin mina, kuidas inimesed nutsid ja omad patud üles tunnistasid, aga mina ei saanud aru, mispärast nemad seda tegid, sest kuuldud kõne ei wõinud neid niiwõrd liigutada. Kolmandal päewal ei teadnud mina enam, mis kõige selle peale pidin ütleva ja neljandal päewal oli minu enesewalitus kadunud. Kui koosolek lõppes, läksin wälja, ei teadnud aga mitte, mis hujuse ilma taare poole omad sammud pidin juhtima. Kui wiimaks koju jõudsin, heitsin wäsinult woodisse. Ei olnud veel lamanud kuigi kaua, seal tuli keegi kooliõpetaja sisse ja ütles: „Härra Hu, kas teie ei tahaks minuga ühes paluda?“ Mina heitsin tema kõrwale põlwili, filmawesi woolas, aga ühtegi sõna ei saanud ma suust. Nüüd usun mina tõesti, et see on Püha Waimu töö, ja mina kah-

jatnen, et olen Tema vastu pattu teinud, arvates et kellelgi inimesel niisugune võimetus on."

Eiis näitas B. Waim meile veel üht tõe asja. Tema näitas koosolijatele, et peame wilja kandma. Oh, kuidas see meestel ja naistel südamest läbi käis. Nii mõnigi palus oma hooletust andeks, kahetsedes, et ta ei olnud oma möödunud aastaid Jeesuse auks tarwitunud ja ei olnud oma kohust Tema vastu täitnud.

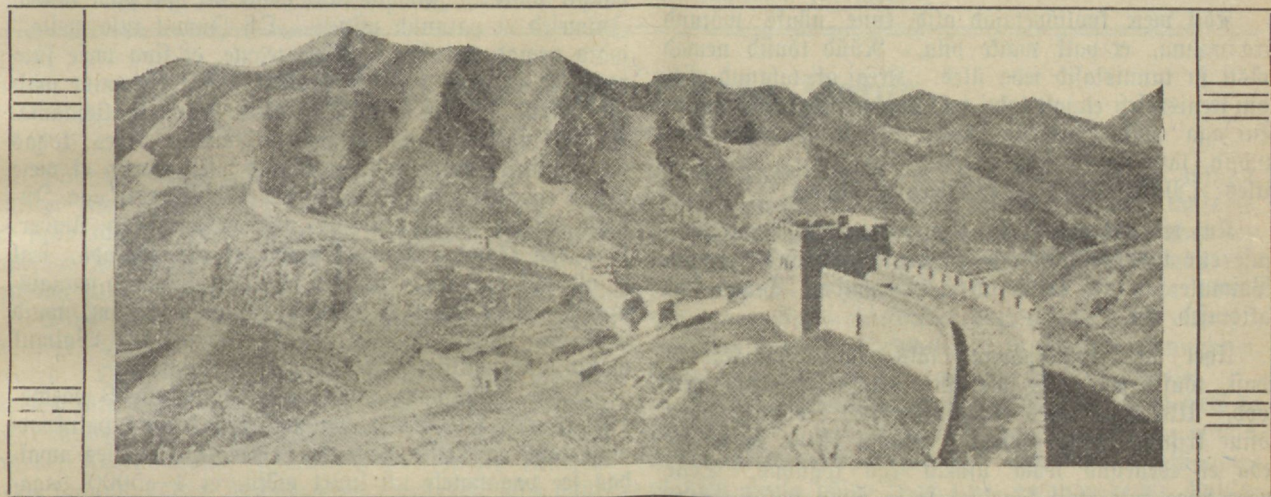
Meie oleme näinud, kuidas Jumala Waimul võimetus on olnud pattu päewa walgele tuua. Kõiksugused patud tunnistati üles, nagu: tapmine, abielurikkumine, wargus, wiha, kadetus jne. — Kas on ka siin maal niisuguseid patte? —

Hiinas tõi Jumala Waim kõik walguise ette. Keegi mees tõusis üles ja rääkis raskest hingehädas: „Mina teadsin, et see mitte õige tegu ei olnud, aga mina käisin siiski teatris,“ ja nüüd palus tema seda Jumalalt andeks. Kuidas siin maal sellega lugu on? Kas on siin keegi, kes raiskab niisuguste asjade tarwis aega?

üles ja tunnistab oma süüid. Tema oli teist arsti wihanud ja oli ka tütarlaste kooli juhataja üle laimawalt rääkinud. Tema palus mõlemateelt andeks ja tunnistab siis edasi: „Mina nägin, et siin kohal palju raha ei saa teenida ja sellepärast wõtsin nõuks siit ära minna ja iseiseiswalt töötama hakata. See oli väga ülekohutune mõte.“ Tema palus seda Jumalalt andeks ja lühas siis veel juurde: „Mina tahan terve oma elu aja jääda misjoni teenistusse.“

Kui Jumala Waimul ka siin antakse wabadus, siis tulewad ka ümberpöörised.

Mina nägin, kuidas keegi mees 8 forda kõnelawal käis pattu üles tunnistamas. Nii kui mõnel teisel, oli ka temal see püüd nõndanimetatud wäikesed patud üles tunnistada, et siis suurte üle wõiks waikida. Aga Jumala Waim ei jätnud teda rahule; ikka jälle pidi tema tulema, kuni kõik walguise ette oli toodud. Pärast ütles see mees mulle, et tema on koosolekule tulnud kindla ettevõttega mitte oma süüd awada

hiina müür mis ümber hiina riigi ehitatud.

Keegi tähtis mees teisest kogudusest tõusis üles ja tunnistab wärisewal häälel: „Mina olen mänginud kaarte raha peale.“ Keegi oli temale öelnud: „Mina mõtlesin, et ristiniimesed enam ei tohi tegu teha kaardi mängimisega,“ mille peale tema wastanud: „Minu õpetaja lubab seda.“ Püha Waim oli aga niisugused asjad lubamatuks tunnistanud. Kui palju tööd oleks Temal puhastada kodumaa kirikuid ja kogudusi niisuguseist asjust. Paganate maalt kõlab Tema hääl selgesti meie kõrwu. Seal teeb Tema silmanähtawalt oma tööd. Tema wiib inimesed sügawasse hingehädasse, ja siis jätawad nad maha niisugused asjad. Oh kui ometi forda läheks Pühal Waimul Jumalalapsi wabastada kõigist tühjest tembutustest, et nemad oma waba aja mööda saadaksid paludes ja piiblit lugedes. Eiis oleks Jeesuse kogudusel jõudu kõigutada maailma. Sellepärast peame walmis olema kõiges asjus ennast ära salgama, oma ristil kanda, et Jeesuse järel käia, kuhu Tema läheb. Jumala Waim ei ilmuta üffi pattu, waid Tema sunnib ka inimesi kõik awalikult üles tunnistama. Keegi meie kõige parematest arstidest tõusis

rääkimiseks, aga Jumal omas wägewuses awas tema suu, et kõik pidi awalikuks saama.

Oh, misjogusesse hingeahastusesse mõned sattusid! Sageli heitsid ehk langesid ohtes kummuli põrandale. Keegi waene pois oli enne oma ümberpöörmist oma ema ja noorema wenna ära tapnud. See waewas teda nüüd koledasti. Kaks wenda, üks oli diakon, teine liht koguduseliige, wiskasid teine teist, nii et oleksid üksteise ära tapnud. Nüüd olid nad sedawõrd Jumala Waimust tabatud, et kõik üles tunnistasid ja ära leppisid.

Kõige salajamad asjad tulid päewawalgele, mis ammu juba koguduse elu olid alla rõhunud. Mõni aasta tagasi oli inetu juhtumine ette tulnud. Kaks hospitalipõetajat olid üksteise peale nii wihased, et käitsid kiistlesid. Üks oli osalt oma pattu tunnistanud, jelle juures oli tema aga teise patud kõik awaldanud. See on ikka kardetaw tegu, sest jelle taga on jaatan peidul. Keegi tohter oli ka sellesse tülli segatud, jelle pärast lastsi tema kohale kutsuda, kui seda asja uurisime. Tema salgas oma süüid ja jelle tõttu tagan-

dati üks pöetaja ametist. Kats aastat oli sellest möödnud. Koosolekute kuendal õhtul tuli kõik wälja. Seesama tohter tõusis üles ja jutustas järgmist: „Kui mina kuulsin, et Teie siin iseäralikke koosolekuid tahate pidada, palusin kuradit, et ta mind aitaks. Ma teadsin, et ta võib palju teha. Mina teadsin aga ka, et Jumala Waimul suurem wõim on: lootsin, aga et Tema oma wõimu sellepärast ei saa tarwitada, et kuradiga ühte olin heitnud. See ei ole aga nii, mina ei saa Waimule wastu paina ja pean oma süü üles tunnistama. Kõik on tõsi, mis minust on räägitud. Pöetaja on ilmsüüta.“ Kui tema ema, kes ka koosolekul oli, seda kuulis, langes tema maha ehmatusest, mille tõttu ta wälja kanti. Tema oli arwanud, et poeg alati oli tõtt rääkinud, aga nüüd tõi Jumala Waim kõik walguse ette.

Wanemad koolilõpetanud poisid olid ette wõtnud kroonu teenistusse astuda, et raha teenida. Aga nüüd, kui Jumala Waim neid tabas, ütlesid nemad: „Meie tahame Jeesust teenida, kui meie ka peaksite nalgima.“

Kõik meie koolilõpetajad olid enne nõuks wõtnud ära minna, et palk wäike olla. Nüüd tõusid nemad püsti ja tunnistasid seda üles. Keegi oli tahtnud misjoni teenistusest ennast lahti wõtta, et mandariiniks saada. Kui aga poisid üksteise järele ennast Jeesusele ära andsid, läks see ka sellel mehel südamesse, nii et ta ütles: „Mina tahan Jeesust teenida eluaeg.“

Kui teie tahate, et ka siin salajamad asjad walguse ette toodaks, siis awage omad südamed Jumala Waimule ja kui Tema tuleb, kõrvaldab Tema kõik takistused eest.

Ühel meie wälisjaamal läks töö rõõmustawalt edasi, tõusis aga mäss walitsuse wastu ja rikkus meie tööd. Üks rikas mees elas sealsamas, kes pealt näha tõsine kristlane näis olemat. Aastal 1900. ja pärast seda ei edenenud tema usuelu ega kogudus. Selle mehe poeg tuli meie koosolekule ja mina palusin teda ka isa ühes tuua. Ta tuli, aga rääkis ka mu seas järgmiselt: „Mina arwan, et minul ühtegi iseäralikku pattu ei ole, minu asjad on kõik korras, olen juba wana, peaksite mind rahule jätma ja enam minu poega tähele panema.“ Aga kahe päewa pärast langes tema nuttes maha. Pärast esimest laulu palus tema luba kõnelawale tulla; seal rääkis tema: „Kui mässi, rahutuise järele kahjutaju wälja maksti, kirjutasin kaotanud saja möödu nisu asemele 150 möödu ja 50 möödu jahu asemele 100 möödu.“ Temal ei tulnud siis seda meelde, et see patutegu oli, aga õffel enne ümberpöörmist oli Jumala Waim teda walgustanud ja noominud ja nüüd teadis ta, mis ta oli teinud.

Jumala Waim tõi kõik takistused walguse ette.

Wiimajel kahelja aasta jooksul küsisin mina sageli eneselt, miks koguduse töö ei edene. Meie jutlustamine ja noomisime, aga nemad ei tahtnud kuulda. Sala patud keelajid Püha Waim tööd. Ja kui seesama Jumala Waim ka siin maal ei saa töötada, on sel ainult see põhjus, et inimeste sala patud Teda takistawad. Mina olen Hiinas 30 koguduses niisuguseid koosolekuid pidanud ja igal pool nägin mina seda wäge ja jõudu, mis Pühast Waimust

wälja hoowas. Kõrwaldades patu wõis Püha Waim oma wäge awalbada.

Mul oleks Jumala suurtest tegudest palju jutustada. Kui inimesed ennast täiesti Jeesusele ära olid annud, läksid nemad sageli weel õhtu hilja teisi koosolekule kutsuma. Keegi mees ruttas minema, et oma sõber koosolekule tuua. Sõber seisis wastu beldes: „Mina oma haige jalaga ei saa mitte kaks penikoorimat ära käia.“ „Siis kannan sind seljas sinna,“ wastas see mees, ja kandiski tema siia. Kui teatud inimeste eest koosolekul paluti, siis tundsid nemad pea oma seljas patu koormat ja püüdsid ülestunnistamise läbi sellest lahti saada. Kui käskjalad wälja saadeti, siis tulid inimesed telki ja jattusid pea Püha Waimu mõju alla. Kahelja paganat, kes indishimu pärast olid tulnud, ka pöördusid ümber. Keegi ümberpöörnud mees rääkis, et igakord telkitulekul tundis ta wägewat tungi kõnelawale minna ja oma pattu üles tunnistada. Wiimaks tegi tema selle järele ja sai wabaks. Ühe meie misjonäri poeg pöördus ka neil päiwil ümber. Jumala suur wäge oli igal pool tunda. Inimesed ei palunud mitte: „Oh Jumal tule meile,“ waid nemad palusid: „Meie teame, et sina meie juures oled ja meie palweid kuuled!“ See liikumine wäljast edasi. Need inimesed läksid koju, wälisjaama. Ka seal hakkas Waim niisama töötama. Ühes kohas olid inimesed katoliku usku läinud, sellepärast et meie nende ismalikke tüütsid laitsime. Nüüd tuli aga Jumala Waim nende peale ja nad pöörsid end ümber. Kus aga Jumala Waimul mahti ei ole töötada, seal ei ole asjad korras; ismalik meel on südamed wangistanud. Siin kohal ei walitse Jumala Waim, waid maailma würst. Hiinas oli see näha, kus Waimul mahti anti walitseda, seal õnnistati inimesi.

Teine wälisjaam pidas ka koosolekuid 9 päewa. 150 inimest said Püha waimu mõjul oma patukoormast lahti ja kiitsid Jumalat. Kõigis ümbruses awaldas see paganatele nii suurt mõju, et 4—5000 paganat wäljaspool küla kokku kogusid, et kuulda, mis see kõik tähendab. Ehitati mitmes kohas kõnelawad, kus kristlased hakkasid jutustama. Üks misjonäridest Dr. Mackenzie tahtis kümnepäewalise piiblikurjuse pidada ja oli kuulutajatele kutsed saatnud; aga tähendatud päewal ei ilmunud keegi. Tema mõtles, et nemad on selle unustanud ja saatis käskjala wälja. See leidis, et ühes külas kristlased ühe salga paganatega koos istusid ja piiblit lugesid. Käskjalg käis küla läbi ja leidis igalpool sedajama. Neil ei olnud mitte aega Jumalafõna uurima tulla, sest et nemad teda jutlustasid.

Ei tea mis weel edaspidi tuleb. Aga üks asi on selge, et meil muud midagi kui ainult Jumala Waimu tarwis läheb. Kui meie Tema järele igatseme, siis ei aratata ainult Hiina, waid terve maailm. Mis põhjus sellel on, et meie warem ei suutnud sellest aru saada? Mill põhjusel wõis Jumala Waim Walesis inimesi aratada, kuna London jäi putumata? Kui Jumal Indiat, Koreat, Mandzhuuriat ja Hiinat imelikul wiisil õnnistab, kas Temal siis ei ole wõimalik ka siin maal sügawat liigutust ja puhastust anda, nii et Tema ka siin wõiks oma põhjatut õnnistuse rikkust wälja walada?

Mandzhuuria märter.

Wabalt K. L. Marley.

Li Ku Tang oli jutlustajaks Huaréie linnas Mandzhuurias. Bofferite märs oli jõudnud kõrgustipule. Li Ku Tang wangistati ja tasfiti kohtuplatstile, kus usufalgamiseks anti wõimalus.

„Kas tahad sa ikka weel Jeesuse usku kuulutada?“ küsiti temalt.

„Mikaua kui elan,“ oli kartmata wastus.

Ühe mõõga lõikega oli lõigatud filmalaug.

„Kas jääd oma otuse juurde?“

„Mikaua kui tujukub elu mu soontes, pean ma tunnustama Jeesust!“ Teine filmalaug lõigati ära. Weril jooksis mööda nägu alla. Kindlalt sükkas ta tagasi kõik ettepanekud ärasalgamiseks. Iga uus ärasalgamise eitus tõi uusi suurendatud kannatusi. Kõrw, teine, mofad lõigati ära.

Kui ojadena eluweri haawust nirises ja ta oma

jõudu nägi raugewat, ütles ta: „Warsti ei saa ma enam rääkida, kuid usust ma ei tagane.“

Tema imelise rahu ja kannatliku oleku tõttu muutusid piinajad päris metsikuks, nii et sel ajal, kui ta weel elas, lõikasid nad ta südame seest wälja ja jätsid ta maha surult. Süda aga riputati awalikule kohale üles ja tehti ta üle kõisugu toorest nalja.

Warsti pärast ta surma tabati tema 14-aastane tütar, kelle juurest leiti piibel. Beeti ta kohtu ette. Kui päriti, kas Jeesuse usuline on, wastanud ta rahulise, et see on. Kartmata seisus ta oma piinajate ees, kes selle üle olid imestanud ja pärisid, kas ta neid siis ei kartwat. Pühalikul naeratusel palgel wastanud tütarlaps: „See on ju täiesti ükskõik, kas ma kardan wõi ei, sest Jeesusest ma ikkagi ei lahku.“

Enne weel, kui oma lause sai õieti lõpetada, raiuti ta toore mõõgalõõgiga läbi. On olemas armastus, mis tugewam kui surm.

Misjonär-õde Berta Lajus.

K. L. Marley.

Paljutele meie lehelugejatele ei ole küll wist mitte tuttav meie armas õde Lajus Hiinas. Wõib olla, et juba tänawu tuleb Eestise puhkusele, siis toome pikema kirjelduse tema töö kohta. Seekord ainult mõnda üldist tutvustamiseks ning ettevalmistuseks.

Sündinud on õde Lajus Tallinnas haritud perekonnas. Lapsepõlwe kohta puudumad meil praegu teated. Alles sircunud neiuks läheb ta end ingliskeeles täiendama Inglismaale, kus kohtab elawate usklikkudega ja saab usklikuks. Ta wiibib paar aastat Inglismaal. Iseäraliselt on temale õnnistuseks saanud kallis Jumalamees Väedeker. Ta pöörmine on põhjalik ning südamlük. See oli aastal 1900., kui wiibis Keswickis, kuulsal allianskonwrensfil, kui teated Hiinast tulid üks kohutawam teisest bokserite märsu läbi surmatud misjonäride kohta. Terwe konwrensents seisis liigutatud ja tõsises meeleolus koos. Oldi palju palwes. Paluti „tühjade kohtade“ pärast Hiinas, et Jumal kodumaal annaks sijemist käsku wendadele ja õdedele minna täitma tühjaksjäänud kohti, sest kuni tuhandeni ulatas ainult Hiina Inland Misjoni märtrite hulk. Mitmed andsid end üles, kes olid walmis minema kaugele paganamaale ja kui tarwis ka surema, nende hulgas oli ka meie õde Lajus. See oli tund, kus teda hüüdis suur wiinamäe Isjand.

Roku, Tallinna jõudes ei tahtnud ta omaksed

midagi sellest kuulda, et ta Hiinasse tahab minna. Usklik õpetaja Stackelberg wõttis ta oma majasse, kus kodukoolitajana tegutses. Kuigi Isjandil on aega, wiib ta siiski „omal“ ajal kõik läbi, mis ette wõtnud; nii ka siin. Kui õ. L. luges oma emale ette suure Hiina misjonäri Hudson Taylori elulugu, mis täis imelikke elujuhtumisi ja Jumala armuannet, sulas ema süda ja õde sai luba sõtta Hiinasse.

Pärast ettevalmistusaga Inglismaal saadeti ta õnnistuste ja palwetega teele kaugele wõõrale maale, kuhu ka õnnelikult jõudis. Ehk küll õe südames algusest peale põles tung otse ewangeeliumi kuulutuse töös olla, pidi ta kaua aastaid olema misjonikooli juhataja. Palju on õnnistust tema töö läbi koolis wõrsuw noorsugu maitse nud. Alles wiimastel aastatel on ta tohtinud ewangeeliumi kuulutuse tööle minna küladesse ja turuplatstidele. Misjonilaemaga sõidab ta mööda jõgesid ja räägib inimestele sellest ühest, keda kõigil waja, eraldi paganad hukkumaile hiinlastele. Iseloomu poolest on õde inimene, kellel sügaw siseelu, olemises tagasihoidlik ning õrnatundeline. „Ta elab rohkem kui räägib,“ ütles hiljuti keegi hea sõber temast. Paremat tunnistust anda meie ei saa kui see on.

Oma eespalwetes tahame Isjanda trooni ees mäletada meie armast õde. Temagi on alliansmeelne ja waatab Jumalariigi peale juurejooneliselt.

„Christian Endeavor.“

Nii mitmele kes kohanud noori C. E. rinnamärgiga on arusaamatuks jäänud nende tähendus. Mõned on aru saanud et need inimese nime tähendawad j. n. e. kuid nad on wõetud ülalolewast sõnadest „Christian

Endeavor“ (loe: Kristjan Endeavor) mida eesti keelde wõiks tõlkida: „Kristlik edasipüüdmine“ ja on seega usklik noorsoo liikumise pealkiri, mida ka selles liikumises olewad ühingud ja seltsid kannawad.

See liikumine ajub uskude wahelisel (alliants) pin-
nal, muidugi nende uskudega, mis piiblitliku uuesti-
dimist tunnistawad, wõttes omale motoks: „Kris-
tuse ja koguduse eest.“

Nastal 1880. ja 1881. oli P.-Ameerikas Portlandis
wägew ufuline liikumine iseäranis noorjoo seas. Nagu
igas liikumises kindel juhtimine tarwilik, nii ka selle—
juhtimise wõttis Willistoni õpetaja Dr. Francis E.
Clark oma hoolde.

Weebruaril kuu algul 1881. kutsus ta hulga noori
usklike koku ja pani neile Kr. Noorte Ühenduse aate
ette, mida ta „Christian
Endeavor“ nimetas.

Dr. F. E. Clark kir-
jutas põhimõttelise lepin-
gu ja 40—50 koosolijat
kirjutajid alla ja esi-
mene C. E. Ühingu oli
loodud. Kuid ta ei jää-
nud esimeseks; sündis lii-
kumine, mis pea üle P.-
Ameerika ja Inglismaa
laiali lagunes, sealt Eu-
roopasse, Aasia, Afrika,
Austraalia, tungides ka
põhja — Soome, Soo-
mest Gesticse.

Iga uskkonda on nad
kodu leidnud nagu lute-
ruse, reformeeritud bap-
tisti, methodisti j. n. e.
kus nad igaiks kohaliku
usutunnistuse ja kogudus-
lise korra järele ning wa-
nemate hoolde all tööta-
wad.

Mis tahab C. E.?

Ta tahab kõige pealt,
noori koguda, neid Kris-
tuses õpetada, kaswatada
ja et need mitte ei seifaks,
waid töötaksid Kristuse ja
koguduse eest ja ka üle-
ilmlikes töö korralduses.

Seks on töö ära ja-
gatud eeskujuliselt. Wu-
taja Dr. Clark ütleb:
„Et ma endistes ette-
wõtetes olen ekinud, tuli
jellest, et ma noortelt
wäga wähe ootasin,
ega rehkendanud nende loomuse waprusega, ma arwa-
sin, et noori peab meelitades Jumalariiki toodama ja
neid teedhtutega, mängudega ja teiste süüta lõbudega
koos hoitama. See oli mu eksitus!? Noortele peab
tööd andma, just nende kohane, muudu kutsub saadan
ja maailm neid oma tööle ja maksab neile palja iga-
wehes hufatuses. Töös Kristusele peab noor järgmisi
teadma.

1. Ta peab Jumala tahtmisi teadma Rooma. 12: 2.

2. Ta peab Kristuse tahtmisi awalikult ka omaks
tahtmijeks tunnistama. Laul 22: 23.

3. Ta peab Dematahtmisi oma esus täitma. Laul 40: 9.
Peapunktid töötamises C. E. Ühingu wõiksid järg-
mised olla.

1. Kristusest tunnistamine

2. Kristuse teenimine

3. Ühendus Kristusega

4. Truudus Kristuse koguduses.

Liikmed jagunewad tegew-, poolehoidjajaks toetajajaks
ja au-liikmeiks.

Tegewliikmed peawad olema uuestijündinud Juma-
lalapsed.

Poolehoidjad — kes
igatjewad Jumala omaks
saada.

Toetajad — kes ühingu
olles üle 35 aasta wanaks
saanud ja soowiwad ühin-
gu liikmeks edasi jääda.

Au-liikmed — kes noorte
poolt walitakse, kes oma
teenusega seda ka wäärt.

Töö on toimekonda-
desse jaotatud; nimetada
wõiks:

1. Walwe toimefond —
kelle hooleks on armastu-
ses liikmete üle walwami-
ne, palumine, uute liikmete
tutwustamine ühingu ja
ka uute liikmetele ühingu
töö ja korralduste tutwus-
tamine.

2. Päikesepaiste toime-
fond töötab koguduse
wanade heaks, käib neile
laulmas, piiblit lugemas
niisama ka haigete ja
wiltsate juures.

3. Kirjandus toime-
waimuliku kirjanduse soe-
tamine ja wälja laotamine.

4. Koosolekute toime-
ülesanne on koosoleku
ruume ilusaks teha.

5. Misjoni toime-
hoolt, et misjoni wäljajadele
toetust jaadetaks.

6. Kutsu toime-
koosolekutesse inimeste kut-
sumine kutsukaartidega kui
ka suusõnal.

Wõiks nimetada majandus, laulu-muusika, korral-
dus j. n. e. toimekonnad.

Igal toimekonnal on oma juhataja olemas.

Koosolekid peetakse: iga nädaline piiblitund kõigile
liikmetele.

Iga kuu esimesel pühäl pühituskoosolek tegewliik-
metele. Siis awalikud noorjoo õhtud, kutsukoosole-
kid j. n. e., nii kuidas kellegi ühingu tööjõudu ja armas-
tust on neid korraldada.

Gesticse tuli s.e liikumine Soomest, kust w. Tuttar
esimesed idud tõi — kindlama kuu wõttis ta 1917. aasta

Truhtunlike John J. Clark
Francis E. Clark

Kõige uuem pilt Dr. Clarkist.

lõpul kui Tallinna Allika Baptisti koguduse esimene C. E. Ühing asutati, mille 1918. aastal teine Siinise-Risti juures ellu tärkas. 1918. aastast peale läheb liikumine elavaks: tõusevad siin ja seal ühinged, milleks ka Soome vennad Jõhised kaasa aitavad. Luuakse ülemaaline liit — kutjutakse ellu häälekandja „Noorte Elu.“

Balju on kristlike noorsoo liikumisi, ka meil Gestis — kuid C. E. erineb kõigest neist kristlikest ja ka uslikest, et ta seisab uuestiüldimise ja alliansis alusel.

W. R.

Misjon „Licht dem Osten.“

Õp. Jaki poolt „Noorte Elule“ jaadetud artikkel.

Oleme rõõmsad, et selle artikli läbi seekord tohime tutvustada oma lugejaid misjoniga, mis omale teinud ülesandeks töötada Wenemaa heaks. „Licht dem Osten“ töötab ühenduses Rootsi samastihilise misjoni komiteega „Komitten för Evangeliskt Mission Ryssland.“

Selle artikli kirjutaja, soojasüdamlik wene rahwa sõber, õpetaja Jack, on „Licht dem Osteni“ direktor ja hing. Tema juures omandasid meie vennad Kaups ja Marley ka oma esimesed usuteadlikud teadmised. Õpetaja Jack elas sel ajal Tauria kubermangus.

Jack kirjutab: „Tähtsam meie tööharu on kahtlemata piiblikool. Selle kooli kaudu avaneb meie võimalus iga aasta ette valmistada ja tarvilist haridust ewangeliismi töös anda hulga wendadele kui ka õdedele, kes wene rahwa seas hakawad töötama. Neljas kursus on tänawu alanud. Esimese kursuse vennad — arwu poolest 21 — on kõik Wenemaale läinud ja töötavad seal õnnistusrikkalt, peale kahe; kes soowimata ja lubamata abiellu astumise läbi on kuulutustööst kõrwaldatud.

Teise aastase kursuse vennad ja õed, 11 arwu poolest, on jäänud Wernigerodesse edasi õppima, kui kõrgema kursuse õpilased. Uus kursus wõis jälle 11 õpilasega saada alustatud, nende hulgas on ka kaks õde Gestimaalt, Berta Vogel ja L. Bergmann, kes end siin ette valmistawad misjoni töö tarwis Wenemaal.

Õpetajad koolis on õp. Svenson, kes piibliülemaadet annab esimesel kursusel Wana Testamendi ja teisel Nut Testamendi üle. Õpetaja Vogel, Gestist sõitnud, süwendab Svensoni poolt antud üldteadmist ja tutvustab uskude ajalooa. Õpetaja Assur annab aja-

lugu, kirikuajalugu ja eraldi saksa ja wene keelt. Õpetaja Kroefer, meile alliansis-konverentsist tuntud, annab ülemaate Wana Testamendi ilmutusajajärkudest ja neist isikuteist, kes neid ilmutusi on edasi kannud. Õpetaja Jack näitab lunastusteed ja seletab Pauluse kirju. Peale nende on weel mõned õpetajad, kes Jeesuse elu läbi wõtawad ja arstlikku abiandmist õpetawad.

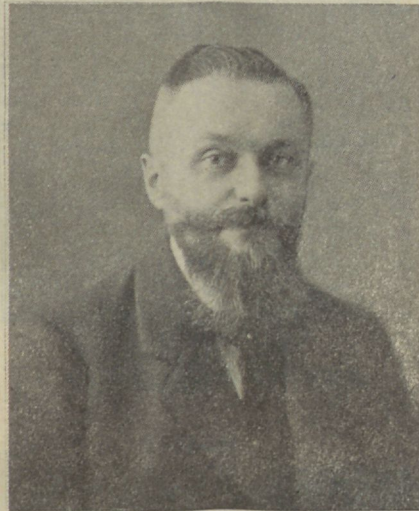
Du olemas koolil oma laulufoor. Iga esmaspäew on proowijutus õpilaste poolt.

Et kool alliansispinnal seisab on koolis mennoniite, luterlasi, baptiste, ew. kristlasi, kes siiski ühel meel elawad ja töötawad ehk küll ka mõnigi kord waenlane armastuse ühendustpüüab lõhkuda, sest peale usuliste wahede on ka seisuste wahed õige suured, sest kõrgemast mõisnikuseisusest kuni lihttööliseni on siin ühes. Peale õppimistöö käiwad vennad ja õed ka kord nädalas linna ümbruses

ajuwais külades, kus majast majja käiwad traktaate ja kutseid inimestele jagamas, ning koosolekuid külamajades ja ka õues pidamas.

Iga ketsnädala õhtu on kutses koosolek misjonimaja walges saalis, mis alati on sõna tõsises mõttes täis kuulutud. Pühapäiwiti käiwad lauljad haige- ja waestemajades, kus oma laulu ja kõnede püüawad trööstida kurbi ja haigeid. Kõigil tähtsamail jündmustel, nagu sünnipäewadel ja muil juhtumistel, kogub terve misjonipere „Gottesgabe'sse“ (Zumalaand) kofku, kus sõbralikult koos wiibitakse ja kohwi juuakse. Tänuliku südamega wõime waadata piiblikooli töö peale, sest Jssand on olnud ligi!

Töö Berliinis. Teatawasti on Berliinis nüüd ka wene ülikool, kus wene profesforid wene

Õp. W. L. Jack.

Kursuslased.

keelis loevad. Umbes 2000 wene üliõpilast õpib Berliinis mitmes ülikoolis. Neid Kristusele võita on meie piüid. Palju neist noorist inimesist on palju ja mõnda soovimata sõdade ja mäsude ajal elanud läbi, niikaua on neil kodutuul kanda suurt ainelist puudust, mis neid teinud kahtlejateks ja tagasihoidlikuks teiste vastu. Sarnasele noorele läheneda ewangeliiumiga on raske, sellepärast on Schweitzi sõprade läbi meil võimalikuks saanud sotšiaalset abi neile anda ja 20 üliõpilasele anda hinnata lõunasööki. Wend Archangeliski, kes jeda tööd siin juhib, püüab laua juures ja igal juhtumisel neile rääkida Jeesusest. Selle armastustöö tagajärjel on faks waimufooja üliõpilaste piibli-lugemisringi tekkunud, üks wene-lastele, teine ukrainlastele. Professor Scharb on ristiusust mõned loengud pidanud.

Kirjandustöö. Kolmandat aastat juba töötame meie piibli-konfordantfi ehk piibli kirjakohdade raamatu juures. Eesti komitee abiandmise läbi wõisime jeda tööd alustada. Loodame tööga jõuda tänawu lõpule. Juba on 120.000 sedelikest tähestiku järgi korraldatud, iga trükkijulele mahuts 120 kirjakohhta nii et raamat seega umbes 1000 lehekülge pakks saaks. Huwitab teid ehk ka kuulda, et suurem töö selle raamatu juures würst Dieven ja polkownik Lys-senko on teinud. Müüd wajame weel 600 dollari paberi ostmiseks ja raamatu trükkimine wõib siis alata.

Häid raamatuid on püütud ka hoolega tõlkida. Ilmunud on kuulsad parun Nikolai poolst ilmunud piibli-seletused Wiilipi ja Markuse kohta, Krvekeri „Üksilduses meistriga,” Mainitud raamatuid on saadawal.

Kargeli ja Roy raamatud. Tallinnas „Selttimehes”

Kirjawahetus wendadega Wenemaal. Suur on juhtiva ja õpetliku kirjanduse puudus Wenemaal. Raamatuid, mis oleme püüdnud saada, ei ole läbi lastud, ainult piibleid läks meil korda 100 kasti saada. Kuigi mõni raamat ka mõnele kätte jõuab, on toll niiwõrt kõrge, et jeda saaja ei sunda maksta.

Koosolekute pidamise maja.

Seminaari maja.

Usklikkude töö laieneb kuulmata kiirusega sellel maal; misjoni direktor Goetze, kes hiljuti Moskwas käis usulist seisu Wenemaal uurimas, tõendab, et poole miljoni usklikust enne sõda nende arv on 10 miljoni tōusnud. Arwan, et see arv liig kõrgelt on wõetud, kuid igatahes on kindel, et liikumine kiirelt kasvab ja juhtivad wennad ei saa kuskil üld-ega piibli-liffu haridust, mis ime siis, kui meie koolist läinud wennad pea kõik juhtivatele kohtadele, raiooni ja kubermangu ülewaatajaks on määratud.

Uinus tee aidata on eestkätt piibli kursuste korraldamine kirja teel. Ugus on meie poolt tehtud selle läbi, et ringkirju saadame, milledes juhatawaid ja õpetlikke artikleid mahutame ja wendadele kätte saadame. Terwed osad kurjuse ainetest oleme nii toimetanud wene wendade kätte. Wennad on selle abi eest ülitänulikud, mispärast peame Issandalt jõudu ja abi paluma, et jeda tööd saakime jatkata ja laiendada. Sel teel wõime saada sadandetele ja tuhandetele jutlustajatele juhatajaks ja saame mõjuda kaasa terve töö piibli-liffule arenemisele.

Kui meeles peaae, et wene wendadel puudub igafugune wõimalus õpida ja waimlist juhatusst saada, siis alles saame

aru, kui suur on töö, mis awaneb meile meie armastatud wene usklikkude hingede juures. W. L. J. a. k.

„Licht dem Osten.“

Wernigerode a Harz. Saksamaal.

Mõnda St. Chriſchona piiblikoolist.

ſhweitiſis poolteijetunni tee Baafeli linnast, mäe- kõrgestikul asub St. Chriſchona miſjoni aſutus ühes kiriku ja kõrwalhoonetega. Aſutus asub ütle mata iluſas looduses. Lõunapool ſirutab Juuramägestik oma tumerohelise harju ülespoole, kuna nende taga ſäravad igawesed Alpinägede lumewäljad ja hõõguwad õhtueha punas kava weel.

Tõde poolest — ei wõi leida iluſamat ja fündſamat kohta ſüwemiseks Jumala igawestesse tõdedesse kui ſiin üffildafes iluſas ja waikes looduses, Chriſchona kõrgustikul. Siia ei ulata eluas- kelbus.

Nimetatud kooli on aſutanud Chriſtjan Friedrich Spittler 8. märtil 1840. aastal. Spittler on fündinud õpetaja pojana Sakſamaal. Juba üliõpilafena palwet- tas ta: „Jſſand Jeesus, ära laſe mind ſeiſta tööta!“ Jſſand on tema palwe kuulda wõtnud ja temast tõõriiſta walmiſtanud, kelle läbi on õnniſtatud tuhanded. Üks selle mehe uſuwiljaſt on ſee miſjoni aſutus. Alguſes oli ſee küll õige wäike ja lihtne; alles aastate jookſul on ta wõrjunud ja kaſwanud puuks, mille okſte all on leidnud palju rahu ja hingamiſt. Walguſe aſemeks on ta olnud pimedas maailmas.

ſee miſjoni kool ei ole mõni teaduslik ſeminar, waid on ſelleks, et kõifuguſeid jõuduſid ja andeid, ka kõige wähemaid, teha kõlbuliſeks Jſſanda wiinamäe tööle ſelleläbi, et waſtawõetawatele noormeestele lihtſa, aga wõimalikult praktiſe ja põhjaliku haridufe annab.

Kõige õppimise ja juurdlemise aluſpõhi on terve piibel, mida arwuſtamata kui Jumalaſõna õpetataſſe. Õpetajad kui ka õpilafed iſtuwad Jſſanda jalul, kes

oma igawefe sõna läbi nende waſtu räägib. ſimeſel kahel aastal antaſſe rohkem üldteaduſt, kuna järgmiſed kaks aastat peaaegu ainult uſuteaduſlike ja kaſwatus- teaduſlike aineid käſitataſſe. Kooli („Pilgermiſſion“) eemärgiks on: Täielift äralunnaſtuf Jeesuſes kuulutada, ſeiſtes piiblikul alliantſpinnal (Joh. ew. 17. 11. 20. 21.) ja nõudes uſklike uhenamije järele.

Kooli aſutamijeſt ſaadit on üle 1000 noormehe ſelleſt koolift läbi käinud kõige maailma kaare: ſhweitiſi, Sakſamaale, Wenemaale, Itaalia, Brantſuſmaale, Ameerika, Rumeenia, Hommikumaale, Afri- kaſſe, Hiina, India ja lõuna ſaar- tele, kus töötawad paſtoritena, linnamiſjoniäridena, ewangelisti- dena, jutluſtajatena, ühingute juh- tidena ja miſjoniäridena paganate ſeas. Peale nende otſekoheſte töö- harude on ülalnimetatud koolil weel mitmeſugufed heategewad aſu- tuſed: kodu õnnetutele alkoholi ohwritele, kus nende ajaliku ja igawefe elu eeft püütakſe kanda hoolt. Haiqete warjupaik, pagana- miſjoni Hiinas, raamatute kirjau- tuſäri ja kaupluſ, õdedele kool, kus tütarlapſed, kes oma elu taha- wad pühendada Jſſandale, oman- dawad ſellekohafe haridufe ja leia- wad juhatuſt.

A. Kowit.

Oleme rõõmjad, et meie wend Kerdega ka Geſtiſt ſiin koolis tohime maitſta Jſſanda õnniſtuſi ja elada koos kallite wendadega, kelledeſt on hull ka „C. E.“ liikumijeſ ja Walgeriſti töös.

Terwitan nende ridade läbi kalleid kaſwõitlejaid armjal kodumaal Jeesuſe armatuſe läbi.

Teie wend A. Kowit.

Pilgermiſſion St. Chriſchona
Poſt Bettingen bei Baſel, Schweiz.

Uſſiſi Franz, Jeesuſe Kriſtuſe ſõjamees.

Järeltrükk keelatud.

H. von Nederni järele wabalt tõlkinud Joh. Sarow.

2.

Kolmas peatükk.

Jehooma, Sa oled mind meelitanud.

Jer. 20: 7.

Warſti ſaid ka ſeltſilifeſ ta muutuſeſt aru, aga nad lootſid ſuutwat teda weel tagaſi wõita. Tõesti läks neil ka korda teda weel korraks oma poole meeli- tada. Kui nüüd lärmiteſew ſeltſfond kiſa ja tralliga läbi linnatänawate ſammus, kadus korraga Franz, kes „pidukuningaks“ walitud ja ſellekohafeſt oli ehitud, ſalga keſkelt ära. Ta otſiti ja leiti ka pea üles. Ta ſeiſis keſt kiſaſt tänawat nagu taewa poole pöördud. Maailm oli talle kadunud, ſeſt ta hinges oli walguſ tõuſnud, koorem talt ära wõetud, rääkimatu

õndſus ja ſügaw rahu woolaſid taſt läbi. Joobnud ſeltſilifeſ hakkafid teda raputama wõldeſ:

„Mis ja uniſtad ja mõtled ſiin Franz?“ Ja keegi lallutaw hää lõnas: „Franz peab wiſt nõu naiſt wõtma haſata!“ Wali naerulagin kõlas üttelele palgaks hea nalja eeft. Franz aga ei näidanud hoo- liwat nende hirwitamijeſt enam midagi. Wuiaſes waatas ta enefe ümber ja ta ſilmnägu ſäräs iſeäralkult, kui ta ütles: „Teil on õiguſ, mul on mõttes üks pruut koſida, kes aga palju auſam, iluſam ja rikkam on, kui teie wõite arwata.“

ſeltſilifeſ kehitaſid õlgu: kas oli Franz joobnud nagu nemad wõi narriks ſaanud? Nad jäſfid ta ſinna

seisma ja läkfid minema ilma aimamata, et pruut, kellega Franz sel filmapilgul kihlas, Jeesuse waejus oli.

„Ja kui mind ka sel filmapilgul täkkideks oleks lõigatud, ma ei oleks midagi tunnud,“ ütles Franz hiljem tihti, kui sellest tunniſt pidi rääkima.

Jumal käib ümber väga õrnalt ja ifalikult ufuelu algajaga, ütleb keegi püha Franzifufe eluloo kirjutaja.

Meile aga näib, nagu oleks Franz päris tuleproowi läbi teinud. Kui teemurdja uutele mõtetele Jumalast, seisis ta seal teiste poolt arusaamatult ja üffinda wägewate aadetega, mis tema fifeelus püüdfid wälja kujuneda. Tema sõber loobus taſt aegajalt ja kodused olud läkfid ifka rafkemaks. Tema ſoe ja painduw süda ei leidnud maa peal toetuspunkti ja et tal korralik tegewus puudus, mõtles ja uuris ta väga palju. Korraga heljus ta ümber tema endine elu puhu hirmutades ja araks tehes, puhu meelitades ja awatelles. Mälestus endistest röömudeſt ja lõbudeſt, unistused maifeſt wõimufeſt ja suuruſeſt waldaſid väga ta nooreea kujutuswõimu. „Waene Franz,“ hüüdis hääli ta ſees, „ja tõmbad juſt ife röömu-karika oma juu eest ära ſel filmapilgul, kui ta kõige maguſamini maitſeb.“ Siis tuli jälle ta peale hirm ja ahastus, kas Jumal talle kõik endiſed patud andeks annud ehk kui on, kas ta uut teed finni jõuab pidada. Waade Kriſtufe risti peale oli ta ainumas trooſt. Bonarentura ütleb: „Jumal oli ta ainufe õpetaja, Kriſtus ta eeskuju ja juhtnõõr.“ „Et uſtaw olla ſaadud armule, mis temalt pahade kalduwuste ärawõitmifſt nõudis, kuulutas ta enefeile pühafõda ja wõitles waprasti enefega ja oma lihameelega,“ ütleb Terſteegen.

Sealjuures püüdis ta oma armastuſt Jeeſufe waſtu headegude läbi waeftele ja wileſfatele üles näidata. Selleks ei ſundinud teda enam kihaw ſuuremel ega ſündimifes päritud heafüdamlikkus, mida omas ennemalt, nagu paljud ilmlifud inimeſed, waid tõſine igatſus halbu ja arapõlatud inimeſi üles otſida oma õpetaja eeskuju järele.

Kord olles kuhugi hobuſega teel nägi ta tee ääres pidalitõbiſt iſtuwat. Tema, kui kõige iluduſe sõber, tundis loomulikku koleduſt inimeſe kuu inetuks tegewa, jälgi ja külgehakkawa haiguſe ees. Ta pööras hobuſe pea ümber, et teije tee peale minna, aga niikõhe oma paha tundmuſe üle häbenedes, et eſimeſt proowigi teha läbi ei ſuuda, pöörduſ ta wanale teele tagaſi, aſtus hobuſe ſeljaſt maha, andis pidalitõbiſele kõik need riided, mis talle enefeile nii hädaſti tarwis ei olnud, kõneles wiimafega wennalikult ja sõbralikult ja ſuudles teda ifegi weel jumalagajätmiſe puhul. Seſt ajaſt hoolitſeſti ta eriti nende wileſfamaifſt wileſfamate eefi ja mida ta waſtu omakſed keelaſid üles näitamafſt, nimelt armastuſt ja aruſamifſt leidis ta nende juureſt ja ſai ſeeläbi trooſti oma üffikule mitmeſt haawafſt werdwoolawale ſüdamele.

Franz ei oleks ſiis ehk oma aja ja kiriku poeg olnud, kui ta enefes arwamifſt ei oleks toinud, et uſurandamine Rooma linna wõib ära lõpetada wiſtifiſti ühe hoobiga kõik rafkuſe, mis tal ſüdamel peal laſus. Ta ei läinud ſinna nagu Luther ſüdametuniſtufe piinaga, waid fiuſatufeſtega wõitlemifſeſt ja mureſt waewatuna. Tema, kes Jeeſufe waeuſe eriti iluſa ja järeleaimamiswäärt tundis olewat, oli piimlikult ülla-

tatud, kui ta St. Petri kiriku toreduſt waatles, mille ees piff rida kerjuſeid iſtus, kelledele ainult kehwad armuanded kätte wiſati.

Sarnane waſtand õpetuſe ja elu wahel, teooria ja praktika wahel, Jeeſufe sõnade ja elu ja inimeſte wahel, kes endid julgeſti Tema järelekäijateks nimetawad, wapuſtas väga noore ümberpõõrnu õrnatundeliſt ſüdaſt ja talle omafel kõreameelſel wiifil ei peatanud ta kuu paawſti ja preeftrite juures, waid wahetas kellegi imetawa kerjuſega enefe riided ära ja ſegas enefe armuandeid paluwaſſe kerjuſte karjaſſe, et korraſki maitſeda, mis ſee tähendab, mitte midagi omandada, ja ka weel ennaſt proowida, kas ta, kui ärahellitatu, toreduſes ja küllufes üleſkaſwanu ja loomu pooleſt wälimuſe külſes rippuw noormees, waejuſt, mida ta omale pruudiks walinud, tõeſti ära ſuudab kannatada.

Franz ei häbenenud täieks waſtandiſt maailmale olla ja wõttis ſelle ära, mis tal loomu järele kõige rafkem oli ära wõita, wabatahtlikult armastuſeſt õnniſtegiſta waſtu. Jumal andis talle ühe wõidu teije järele enefe üle ja iga wõiduga läks ta waade ſelgemaks, käik julgemaks ja õlgade kandejõud tugewamaks.

Kui Franz Aſſiſi tagaſi oli tulnud, algas talle uus ſügawam elu. Jeeſufe elu ja ſurm, mida ta ifka ſügawamalt uuris, awaldas nüüd suuremat mõju tema peale, kuna igatſus teda teenida ſüdames suuremaks kaſwas. Iſa äriſt ta nüüd enam ei hoolinud ja ifand Bernadone kaſwaw waſtumeelſus, ſamuti ka oma kaebed ja piſarfilmil palwed, et poeg wana ellu tagaſipõõrmiſe läbi enefe õnne ja maja rabu uueſti jalale ſeaks, piinaſid teda väga. Ta armastas nüüd üffinda wiibida.

Rändamifſtel käis Franz ſageli üheſt wäikeſeſt kabeſiſt möõda, mis St. Damiani nime kandis; ſee aſetſes ühel küſkal koduſinna ligidal. Keegi waene preeſter, kes waewalt häid päewi näinud, pidas altaris Jumala teeniſtuſt ja hoidis alal poollaganud, waefſt pühapaika. Siia aſtus Franz ſageli ſiſſe, et waitſufes oma Jumalaga kõnelda. Ühel päewal põlwiſtas ta ſügawas palwes olles jälle ſeal. Kauniſti niſerdatud pilt, mis õnniſtegiſt ristiſambas kujutab, näitas talle nagu ütlewat: „Tule minu juurde, kes ſa waewatud ja koormatud oled.“

„Tema ſüda ſülas Jumalas,“ ütleb Terſteegen, „ja Kriſtufe kannatamiſe mälestus wajutati nii ſüga-waſti ta meelde, et iialgi enam ilma piſarateta ſelle peale ei wõinud mõelda.“

Sealjuures tundis ta ühtlaſi, kuidas Iſſand teda kufſus nende sõnadega: „Tahad ſa minu juurde tulla, ſiis ſalga enefe ära, wõtta oma riſt enefe peale ja käi minu järele.“

Sügaw püha rööm waldaſ põlwiſtajat: Jeeſus wõttis ta teeniſtuſſe waſtu ja tahtis tõeſti waefſt, kõigifſt arapõlatud Franzit tarwitada. Tema, kui mahajäetu ja üffit, tahtis taewa kuningale oma elu ära anda ja Ta ei liſtanud ſeda tagaſi. Hele walguſ woolas ta hingefſt: ſee oli Taaboritund tema ellu. Kinnitatuna wõitluſeſ pöõras ta ſealt igapäifeſſe ellu tagaſi. Ükſi ei wõinud ſeſt tunniſt jaadik teda enam Jeeſufeſt lahutada. Tema juuſt woolaſid tänuſaulud

äratapetud Tallele, mis ta südamest ikka enam armastusest Kristuse vastu põlema õhutasid. Ja seda oli talle ka tarwis, et kõik ära lenda, mis ees seisis.

Meljas peatükk.

Ma tahan temale näidata, kui palju ta peab kannatama.

Mp. teg. 9: 16.

Selgesti oli Franz häält Jumala nõust kuulnud, kui ta ülalnimetatud pühäl tunnil Tema ees väikeses kabelis põlvitas: „Mine ja sea minu lagunud maja jälle forda.“

Ta ei mõelnud selle peale, et nii kui kord Spoleto's tunda saanud, ka siin Isand teda välispidisuse juurest seestpidisuse juurde tahtis viia, vaid ta hakkas ses asjas kirjatähelikult talitama, kuidas aga asjast aru sai, järelemõtlematult, kas tarvitatawad abinõud on lubatud või mitte.

„Jumalariigis läheb asi astme wiisi“, ütleb Samuelis F. B. Meyer. „Jumal rehkendab teadmatusega ja kõneleb keelel, millest Ta kogeldajad lapsed aru saavad.“

Aralagunud Jumalamaja all ei mõistnud Franz siin muud, kui upakilewajunud wanat kabelit, mis talle wiimasel ajal nii armsaks redupaigaks oli olnud. Ta puistatas koha sel filmapilgul oma terve waranduse imestawa preestri hülle. „Dsta oli sellega, et Jumala lamp ära ei kustu!“ hüüdis ta talle ja tõttas ise koju rõõmust joobnud, et ometi üksford midagi mee-lehead Isandale võib teha ja oma hinge palawamaid tundmusi wäljendada. Ja kaubaruumis kahmas ta mitu pakki kalewit ja ilma et tal aega oleks olnud Bernadanet ja Pica üles otstida ja neile oma kentsakaft ettewõttest seletust anda, pani ta hobuse sadulasse, kalewi lasti peale ja ratjutas Foligno'sse.

Warsti ei olnud tal üffi kalew, waid ka hobune ja sadul müüdnud. Kauba juures ta palju ei tinginud, waid müüs selle hinnaga, mis pakuti, sest tal oli ainult see südamel, et niipea kui võimalik ülesantud tööd võiks alata. Jalgi tagastitulekuks tarwitas Franz kolm tundi, aga see aeg ei olnud talle pikk, sest ta kujutas ühtelugu omale ette niihästi wana preestri kui enese rõõmu, kui nad nüüd tööle asuwad ja halwa, väikeste köikidest tähelepanemata jäetud kiriku toredasti jälle üles ehitawad.

„Ja waadake, mis ma toon!“ hüüdis ta suure rõõmuga ja andis täie rahakukru preestri-le. Ohmunult filmitses wanake esmalt andjat ja siis annet. Oli ju Franz talle hommikul kõik ära annud, mida ta oman-das, kust wõttis ta nii ruttu niijuguse täie rahakoti, nii raske, misjuguft preestri käsi ialgi ei olnud kaalunud? Ta tundis väga hästi Bernadone waheforda pojaga ja wõis kindel sepeale olla, et isa talle seda raha ei olnud kinkinud. Raheldes waatles ta Franzi ja siis jälle rahakotti, ta oli waene, aga ta ei olnud üffi aus, waid ka eluküps ja tark mees. Ra andis lõpuks raha noormehe kätte tagasi, kes kärsitult otjust wotas.

„Mina ei või seda vastu wõtta, mu poeg,“ kõneles ta sõbralikult ja waikest, „sest ma ei tea, kust

suur and pärit on.“ „Et taha vastu wõtta?! Tume puna tõusis keewawerelise noormehe põskedele, ja ta näojooned awaldasid libedat peettumust. Niijuguft wastust ei olnud ta oodanud. Ta püüdis seletada, kuidas ta raha saanud, aga ta omad sõnad juba tunnistasid, et ta dieti ei olnud talitanud. See ei aidanud ka midagi, et ta enesele ütles ja wanale sõbrale selgeks katjus teha, kui wähe ta wiimasel ajal isale kulu teinud, kuidas ta kawa aega temalt mingijuguft taskuraha pole saanud, et tal wanema pojana isa waranduse kohta ka pärimise õigus olewat, kes, kui ta suured summad poja rumaluste tarwis ohwerdanud, nüüd wäga hästi selle heaks otstarbeks määratud rahata võib elada.

Wana preester raputas ikka pead: „Ei, ei, minu poeg, need põhjused ei aita midagi, niijuguse rahaga ei sünni Jumalafoda ehitada.“

Franz seisid ikka weel tummalt. See oli wali hoop: Minu-mas süda, kellest ta senini enese kohta arusaamist oli lootnud ja sellega rehkendanud, tõukas ta tagasi, ilma et tema kallimeelseid nõusid oleks ära mõistnud! Kas siis Jumal ka tema tööd ei tahtnud?

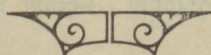
Ta filmitses rahakotti preestri käes ja pudenewaid hallitusega kaetud seinu, siis pööras ta end, kiiresti otjustades ümber, astus ukse ette ja wiskas rahakoti kuhugi akna nurka.

„Mine,“ ütles ta põlastusega, „minu filmis pole sul siis midagi wäärtust, kui ma suga Jumalat ei tohi teenida!“ See oli tõesti „wana Franz,“ kes heameelega oma jõuga tahtis seda ära teha, mis ainult Jumala Waim temas ja tema läbi wõis forda saata. Jumal pidi õigusega selle tee ta eest kinni panema, et Ta talle teist palju aulisemat tahtis näidata. Isale raha tagasi wiia ja temalt andeks paluda, Franz ei mõelnud: elas ju weel palju murdmata kangekaelsust tema südamel ja peale selle oli ta täis fartust ja meeleheitmist. Wana preester aga rõõmistas selle üle, et oma noorele sõbrale selgeks wõis teha, et ta ei olnud andja waid ande ära tõuganud. Ta wõttis peawarjuta noormehe oma juurde, jagas enese kehwa toidu temaga ja näitas ta vastu niipalju armastust üles, kui iganes wõis.

Selle wahje peal istus proua Pica kodus omas kambri ja nuttis, kuna isa Bernadone, kes poja teost wähehaawal teada saanud, omas wihas enam piiri ei tunnud olewat.

Ta töötas wandega poega nõnda karistada, et see wiimasele kauaks ajaks meelde jääb. Kus olid nüüd unistused hiilgujusest ja aust, mida wanemad enestes oma esimese poja kohta toitnud? Millega pidi see kõik lõppema? Kas ta poleks wõinud kuldset kestteed leida, mille peal ta ijat ei pahandaks ega ennast kurwastaks ja siiski kristlikult ja mõistlikult wõiks elust läbi minna?

„Poiss on hull, täitja hull!“ kisedas Bernadone, „tema pärast waatawad inimesed tänawail juba wiltu mu peale. Ma häbenen end tema iaks tunnistada.“ Warsti leidis ta ka poja redupaiga üles. Wõningate kodanikkude saadetusel tõttas ta St. Damiani kabelisse, päris preestrikt järele, otstis selle elukorteri ja kabeli läbi, aga asjata. (Järgneb.)

„Ma ootasin sind, mu õde, et su oma suust kuulda, kuhu templisje kandetoolid tulevad wiia, kas Afrodiite templisje?“

„Orn puna tungis Sowroonia palgesse ja ta ütles tafa wärisewal häälel: „Aeg on, mu mend, et sa täit tõtt saad kuulda. Ma ei wõi end templis lasta laulatada, kus kuldseid ja hõbedaseid kujud. Ma kumardan Teda, kes alguses olnud, elawat surma-wõitjat.“

„Mida tahad sa sellega öelda?“ küsis Koriander. „Ma ei tea ühestki jumalast peale Zeusi, kellele sarnane nimi sünniks, ja tema templis ei saa laulatada.“

„Ma tean Jumalast, kes suurem, mu mend,“ wastas Sowroonia, „ja see on Isfand Seebaot ja Jeesus Kristus, Tema poeg.“

„Sowroonia, Jreene!“ hüüdis Koriander kohkunult. „Kuulsin ma öieti? Ega sina, Jreene, seft ei teadnud?“

Wiktor ja Sowroonia waatafsid Jreene poole, mis see küll wastab. Nende imestuseks ütles ta tehtud üllatuses: „Seda teadsin mina niisama wähe kui sina, mu abikaas.“

„Nii ma arwasin,“ hüüdis Koriander. „Sa ei oleks wõinud mind nõnda petta. Aga, Sowroonia, õde — seft see sa oled ja jääd — kas pole mingit abinõu, et sind sarnasest ebausust parandada?“

„Ei, mingisugust,“ oli rahuline lühike wastus. „Ma olen juba kuulnud, et kus see ebausik inimesi waldab, ta neid päris rumalaks, narrideks teeb,“ ütles Koriander ja ta häälest kostsid wiha, üllatus ja põlgatus ühewõimel määral, „ei oleks ma tial arwanud, et sina selle põlatuswäärilise usu poole hoiad. Ja sina, Wiktor, ei wõi ju enam selle tütarlapsesega abiellu astuda?“

„Mina olen ka kristlane, Koriander,“ wastas Wiktor kindlalt. „Ma arwan aga, et ei Sowroonia ega mina süüdlased ei ole, et sa seda juba waremalt pole teada saanud.“

„Olete teie siis kõik mõistuse kaotanud?“ hüüdis Koriander wihas. „Kas Teie wiimati ka, domina Kamilla?“

Kamilla tõusis toolilt ja wastas rahulikult: „Jah, ka mina olen narr, kui kristlased narrid on — kuid arwan, et siin meie mõtted lahku lähewad.“

„Arusaamatu!“ hüüdis majaisand. Ta käis paar korda toas edasi tagasi ja ütles wiimaks Sowrooniale: „Ma ei mõista sulle öelda, kuidas see teade mind üllatab ja kurwastab. Siiski ei taha ma su üle pahandada, seft sa oled naisterahwas ja ei ole sul tarkust ega kogemust. Ma tean, kuidas sa oma õde armastad, kuid ma ei wõi lubada, et ta läbi käib isikuga, kes halvasti ta peale mõjuda. Tea siis, mu waene, õnnetu laps, et sa õe kaotad, kui sa omast fanatismist ei loobu. Ma loodan, et ta neist mõtetest weel puudutamata on, kuid sulle pean läbikäimise temaga keelama, et teda hoida.“

„Mu mend,“ ütles Sowroonia Koriandrile tõsiselt ilma maadates, „kes isa ehk ema enam armastab kui Teda, ei ole Tema wäärt. Kes aga jätab

isa ehk ema, wenna, õe, maja wõi põllu Tema ja armuõpetuse pärast, saab seda sajawõrra siin elus ja tulewas ilmas igawese elu.“

Koriandri näole ilmus imestus ja kaastundmus.

„Waene laps on tõesti mõistuse kaotanud,“ hüüdis ta nüüd. „Igawest elu peab su Jumal sulle andma selle eest, et sa Teda teenid? Õnnetu laps! Ma ütlen sulle, surm ei ole midagi muud, kui igawene uni. Sind seob su ekstarwamiste wõrk täiesti.“

„Mis seft on, kui surm tõesti igawene uni on?“ wastas Sowroonia. „Siis ei ärka ma ju enam, et kahetseda, mis olen uskunud. Aga kui ta uni ei ole, mis saab siis sinust?“

„Sa ütled ju, et ma igawesti elan,“ wastas Koriander pilgates.

„Nendele, kes Jumala Poja nimesse usuwad, neile on igawene elu. Nende jaoks aga, kes ei usu, on igawene surm, kus nende uss ei sure ja tuli ei kustu. Kes oled sina, et sa Jumalale wastu paned, armas mend,“ lisas ta juurde wäikesel õrnal häälel.

„Mitte üht sõna enam!“ kisendas Koriander. „Jreene, sa pead oma õest ja domina Kamillast lahuma, seft ja neid enam ei näe.“

Jreene istus laua ääres. Oma mehe käsul tõusis ta üles ja õega jumalaga jättes sofstas talle kõrma: „Ma teadsin, et see nii tuleb. Ta ei olnudki nii kuri, kui ma arwasin. Ta wihkab kristlast. Ela hästi, Sehwia; küll ma teed leian, et sind näha.“

„Aga mitte oma abikaasa tahtmise wastu,“ wastas Sowroonia kindlalt. „Ela hästi; Isfand olgu sinuga ja õnnistagu sind!“

Kandetoolid wiidi ära. Nii läksid Sowroonia, Wiktor ja Kamilla jala kristlaste wäikesse kiriku poole.

11. peatükk.

Uus kodu.

„Kamilla,“ ütles Sowroonia teel linna, „sa tunnistasid nüüd oma usku inimeste ees; tahad sa, et sind koguduse wastu wõetakse?“

„Seameelega, kui teie preestrid mind wastu tahawad wõtta!“ wastas Kamilla.

„Meil ei ole teist preestrit kui Isfand Jeesus, kuid tema apostlid seadsid igale linnale wanemaid, ja korintuse kirik siin on üks esimesest Kreekamaal. Kui sa tahad, palun ma Wiktorit, et ta sinu pärast mõne koguduse wanemaga räägiks.“ — Tunnit aja pärast jõudsid nad ühte põikuulitsasse ja jäid seal wäikesse maja ette seisma. Wiktor näis kohaga hästi tuttav, ta kadus kõrwalruumi, kuna Sowroonia ja Kamilla eesruumi jäid. Warsti ilmus walges riides naisterahwas nende juurde ja ütles:

„Mu õed, ma olen Priskilla, siinse koguduse hoolekandja. Kumb teist tahab selle wennaga laulatada lasta ja kumb palub, et teda ristimise ettemalmistuse wastu wõetaks?“

„Siin tahab mu õde end ristida lasta,“ wastas Sowroonia kätt Kamilla õlale pannes ja sellega ühtlasi mõista andes, et tema pruut on. „Sa nimi

on Väita Kamilla Parata ja ta on roomlane sündimise poolest.“

Nüüd palus Priskilla mõlemaid teise tuppa astuda, kus neid ootasid valges riides manake, teine nüüfama riietatud noorem mees ja Viktor.

Priskilla ütles Kamilla ja Sowroonia wanema juurde ja ütles: „See tütarlaps siin soovib ristimiseõpetusele ja teine pidi laulatama.“

„Jumal õnnistagu teid, mu tütre!“ ütles manake ja küsis siis Sowroonialt: „Oled sa usklik?“

Sowroonia ja Viktor vastasid, et nad usklikud on, ristitud ja korralikult pühast õhtusöömaajast osa võtavad.

„Priskilla, mu õde,“ ütles kogudusewanem, „lase see tütarlaps jääda sinu juurde, kuni laulatus mööda on. Minult vähe tahaksin talt veel küsida. Tule siia, mu tütar! Tunned sa juba meie usku?“

„Ei, mu isand — ainult seda tean, mida oma sõpradelt siin olen kuulnud,“ vastas Kamilla.

„Miks tahad sa, et sind ristitakse?“ päris manake edasi.

„Sellepärast, et see usk, milles ma sündisin, mind ei rahulda ja ma Jumala järele igatsen,“ vastas Kamilla, kellele Stehwanuse heatahtline nägu nüüd juba julgust andis. Ma palusin, et Ta mulle tõde ilmutaks ja armu annaks, et teie mind võtaksite juhataada. Ma arvan, Ta kuulis mind; muidu ei oleks ma küll siia sattunud.“

„Kahtlemata tegi Ta seda,“ ütles manake. „Nii usud ja siis Jumala ainusündinud Poja nimesse?“

„Ma usun, et Ta mu palvet kuulis ja kui see nii on, siis peab Ta Jumal olema. Niipalju usun ma — kõike muud palun mulle õpetada.“

„Jah, meie tahame sind õpetada.“ „Priskilla juhatab sulle seniks korteri, kuni su sõbrad sind oma majakesse võivad vastu võtta. Ja nüüd teie, kutsutud, äravalitsetud usklikud, tulge Jumala kotta!“

Kõik lahkusid ruumist, Kamilla jäi üksi ja tundis end õige maha jäetud; olid ju Viktor ja Sowroonia ta ainjad sõbrad. Warsti tuli Priskilla tagasi ja nüüd läksid mõlemad Priskilla sugulase

Rhode juurde. Sinna jõudnud koputas Priskilla uksele; kõlas rõõmus „sisse“ ja sõnadega: „Rahu selle majale!“ astusid mõlemad tuppa.

„Ja sinu waimuga,“ vastas kena noor naisterahvas, kes lapsukest süles hoides pingil istus.

„Rhode, ma toon sulle siin ühe Rooma naisterahma, kes lähemal ajal ristimisele tahab minna. Võta teda vastu kuni ta sõbrad laulatusel viibivad.“

Rhode tõusis üles ja ütles aupaklikult. Jumal õnnistagu teid, preili! Kas tohin teile istet pakkuda? Minu maja on muidugi waesem, kui teil siamaani olnud, aga siiski termitan ma teid siin sündamest.

Kamilla tänas ja küsis, kas ta siin kuidagi ei saaks abiks olla, wahest võiks ta last hoida.

„Sellest oleks mul igatahes suur abi,“ vastas Rhode, „sest ma pean kõik tööd üksi tegema, mul orje ei ole.“

Kamilla võttis lapse sülele ja Rhode läks filma-pilgus välja, tult aga kohe tagasi keedunõu käes ja riputas selle koldele. Siis tegi ta meel muid koduseid talitusi, seal juures rõõmsasti juttu ajades. Nii siis Kamilla teadis, et ta mees käsitöölaine on, ühe meistri juures töötab ja praegu õige vähe palka saab.

Mõne aja pärast koputati uksele ja Viktor astus tuppa. Kamilla hüüdis rõõmuga: „Oh, see on tore, et Teie tulete! On juba mööda?“

„Mööda,“ vastas Viktor rõõmsalt. „Sowroonia on kodu ja rõõmustab väga, kui Teie teda vaatama tulete.“

Maja, mida Koriander oma abikaasa õele kinkis, oli palju suurem, kui Viktori ja Sowroonial tarvis läks. Sellepärast otsustati kohe kolm tuba Kamillale anda ja teised, mida ei tarvitatud, peeti esialgselt lukus.

Weel samal päeval läks Viktor Koriandri juurde laenatud raha tagasi wiima, seft raha laenas sõber ju siis, kui ta veel ei teadnud, et Viktor kristlane oli. Ka maja tahtis ta pärast tagasi anda, kui nad korteri leiavad. Mõne tunni järele tuli ta koju ja ütles, et Koriander midagi tagasi ei võta. (Järgneb).

Jlmawaate nurk.

Moodne teosoofia — K. L. Marley.

II.

Eelmises numbris käsitasime lühidalt teosoofia arenemiskäiku ning isikuid, kellede kaudu arenemine oma praeguse kuju saanud. Tähtis on tunda sünnitusidu, mis saawat wilja parem laseb ette aimata ja arenemise käesolewat momenti õigemini laseb hinnata. Selles numbris tahame käsitada lühidalt teosoofia õpetuse üldjooni.

Teosoofia püüab luua üldist usku, Heckeli arenemisõpetuse põhipinnal, liitudes ühte „olulist“ kõikidest uskudest. Tarvitusele võetakse kõik usud, paganlikud või kristlikud, monistlikud, dualistlikud või panteistlikud. Nii on meil siin siis tegemist suurewiisilise lappimistöoga. Et kõik usud mõistusele omamoodi elukeerdküsimuste inimisel lahendusel raskust sünnitavad, püüab teosoofia „teaduslikul“ kaljupinnal seistes oma arwamisi arendada, mis temal muidugi seda kergem, sest et ta selle jätab, mis tahab ning ära heidab, mis tahab. Nietzsche waimline arenemisõpetus, ühes buddhistlikkude õpetustega, Heckeli aluspinnal loowad nii siis aluse, mis peale on rajatud müstiline enese lunastuse õpetus. Sel wi-

sil saadakse ka ilusti Kristuse ristisurmast mööda. Neil on isekeski sügawad waadete lahkuminekid ehk küll hüüdsõnas on wennalisus.

Mis on teosoofia õpetus saamisest ehk olemisest? Jumalat, kui kõige wiimast, mida wõime välja öelda, sarnasena kui meil, neil ei ole, ehk küll seda sõna tarwitawad, on sellel teine mõiste. Nende jumalus on enam panteistlik ürgjõud kui isik.

Kõigil olemisel on üldine algus, sellepärast on ka oluliselt ühendus looduses kõige olewa wahel väga lähedane ja sügaw. See õpetus on warjatud panteism. Arenemise esimene väljaõeldaw kuju on elektroon, mis tõendab tema monistlikku alust, mis siin aga süwendatud kujul ilmub. Maakera ja inimeste saamine ja arenemine. Blavatsky ja Besanti ütelused wiimase väljaõeldawa kohta on õige mõistmatud ja tumedad. Igatahes on waim enne ainet. Esimene saamine ja arenemine praeguse elukuju poole wõtab oma alguse Atma Buddhi ehk ülihinge ainesse heitmise läbi. Inimese arenemine on maakeraga ühes. Lühidalt oleksid astmed, mis inimene maakeraga ühes juba

läbi teinud, järgmised: Saturni-aste. Enne seda oli aeg ajata. Sel Saturni arenemisastmel puuduvad pea kõik praeguse elu nähtused. Oli olemas ainult soojus ja seegi kõrgemas mõistes. Inimene on öre soojuse kehake esimesel astmel ja ta teaduse elu on kui kiwi magamine. Sel arenemise esimesel astmel on jutt veel fantastilistest waimudest, millede kirjeldamine meid põhijoonte selgitamisel aga kõrwale wiiks.

Järgmine arenemisaste maakeral ja inimesel on päikese-aste. Maakera on sel astmel tumepunane kaaos, millest aegamööda areneb gaasikuju. Inimene omandab oma teise ehk eetrikeha, ta teadline seisukord on kui uneta magamine.

Kolmas möödunud arenemisaste on kuu-aste. Arusaadaw on need ju kõik sümbolised ütelled. Maakera on wee all, mis arwawad piibliloomise astme ajajärk olevat. Inimene saab astraalkeha ja teadwus on kui unetu.

Neljas arenemisaste on praegune seis. Maakera areneb selle astmeni, milles teda näeme. Ühe kuu lahkumise läbi maakera küljest, sünnib Dr. Steineri arwates naise ja mehe wahe, mida warem ei olnud. Sel ajajärgul saab inimene omateaduse ehk minateadwuse. Warem on inimene üldhinges kui weetlik weeklaasis.

Kolm veel järgnevat astet oleksid teosoofide arwates Jupiiteri, Veenuse ja Vulkaani astmed. Igas uues maakera arenemisastmes areneb ka inimene ikka kõrgemaks waimliseks olewuseks. Ütelled, mis teosoofid nende tulewaste arenemisastmete kohta teewad, on õige salapärase ja abstraktsed. Igatahes areneb kõik ikka enam waimliseks ja wabaneb nähtawast ainest, mis lõpeb sulamisega „sellesse“ — jumalusse — Nirwaanasse.

Juba järgmine aste peale minateadwuse on Manas ehk „waim ise.“ See on igaweste jumalikkude printsiipide maa. Kõrgem aste, seda tumedam ja mõistmatum kirjeldus. Ei saa neid siin ka lühidalt kirjeldada, mispärast nad jätame, olgu sest küll, kui teame, et arenemine waimlikkuse poole läheb ja nähtawa, kaduwa äraheitmise teel sünnib ja et see arenemine on seitsmeastmeline.

Ülewaade inimese waimlisest arenemisest: Siingi on seitsmeastmeline püha redel, kust mööda sammus inimene waimliselt täiusele. Inimene on igawene, ta on surematu hing, on meile sümpaatlik wäide teosoofide poolt. Alguses on inimese hing üldhinges, kust sädena ainesse heidetakse ja seal omale soodsa keha ja tingimised saab. Peale nähtawa ilma on olemas veel kuus kõrgemat ilma. Inimese elueesmärk waimlises arenemises on sigaw äratundmine ja tegelik waimu wabastamine kaduwuse mähkmetest, mille lõpuaste on kadumine, ehk

nagu nüüd ka teosoofid armastawad öelda: ärasulamine jumalusse, soowita, ihata, teadwuseta waibumine Nirwaanasse.

Omas sügawamas olemises ei ollagi inimene nii halb, waid tema silmade eest warjab tõelist ilma kaduwus — „Maja.“ Wabaneda warjawast loorist ongi meie elu ülesanne. Ühes elueas ei jõuta nii kaugele, sellepärast sünnib inimene uuesti ja uuesti, oma waimu möödunud elude kogemusi kuhjates. Iga surma ja jälletulemise ehk uuestisündimise waheajal wiibib inimene kõrgemais ilmaes, waimude maal, kus oma elukogemusi töötab läbi ja karma seaduse põhjal uuestisünnis leiab soodsa keha ja olud. Mida kõrgemal astmel keegi omas arenemises on, seda kauem wiibib ta waimude maal kuni wiimaks enam ei kehatata. Nii on siis elusündmused kannatused kui ka rõõmud, tasu möödunud elu pattude ehk heategude eest. Neid tuleb wõtta wastu rahuliselt ja tänulikult ja niiviisi püüda kõrgemale. Nii on siis teosoofidel kui katoliiklastel sulatus-tuli. Omast tuleb edustada waimu tegewust, kuna iha elu ja madalale maitsmisele tuleb suretada. Arenemine läheb läbi enesetundmise põrgu ja enese lunastuse, nii et Kristuse töö tarbetuks muutub. Hinge arenemist täiusele toetawad head waimud ja inimsoo suured õpetajad, kellede hulka ka kuulub Buddha nii kui Kristus.

Nägemiseks waimlise ilma ja kaugetesse minewikkudesse on iseäralik omandus — selgesti nägemine. Seda wõib endas järjekindlate harjutuste teel arendada ja salakoolis õppida. Sel teel teada teosoofid ka ajaloo arenemist, nii et mõned suured rahwad üles leidnud, mis kord elanud, kelledest keegi midagi ei tea, niisama näha nad sel teel inimese endiseid elusid siin maa peal ja ta praegust sisemise elu seisuse iseäraliste wärwide ja wõrwide nägemise läbi. Mõistagi räägitakse siin piltide waral sisemisi asju. Teosoofid räägivad siin mõndagi, mis aga tõeliselt wõtta ei saa, sest et igasugused tõendused ja proovid sel alal puuduvad.

Kui esimene nende õpetuse punkt ihu ja hinge arenemisest õige fantastiline on, siis on teine õpetuse aste hingerändamisest (inkarnatsioon) veel tumedam. Teosoof leiab sel teel eluprobleemide lahendust, et inimeste hinge mitmekordset kehatust usub. Nii lahutab teosoof ihu ja hinge täiesti ühest. Igaüks on oma ette, keha on ainult hinge rüü. Hing elab ihus kui wangikojas, sest keha on kaduw. Hinge eluihast wabastada on elu ülesanne. Et hing wabaneks täiesti tahtmisest elu ja nähtawa järele peab ta mitmed korrad elama seda ilmaelu läbi, et wiimaks jõuda äratundmisele, et see elu, mida on armastanud, on ainult loor, warjaw esriie. (Järgneb.)

MÕNDASUGUST.

TSAARI ALEKSANDER I TÜHI PUUSÄRK. Mõne aja eest lasid nõukogude wõimud Peeter-Pauli kirikus kõik keisrite hauad läbi waadata, et kindlaks teha, kas neis ehk kalliskiwe ja wäärt warandusi leiduks. Sealjuures leiti, et Aleksander I puusärg tühi oli.

Sellepeale jutustas nüüd würsti proua Almedise inglise ajakirjas „Discovery“ tähelepanuwäärt loo.

Peeterburi nõukogu oli juba 1922. aast. keisrite hauad läbi uurida lasknud lootusega sealt kalliskiwe ja kroone leida. Tagajärg oli wilets, juba sel ajal oli kindlaks tehtud et, Aleksander I puusärgis, kuigi see täiesti terve oli, mõned tinatükid leidusid, mis nähtawasti selleks seal olid, et mitte puusärgi kaalust petetud saada. See asjaolu näitab rahwa juttu tõestawat, mille järele Aleksander I sugugi mitte 1. det. 1825. Taganrogis surnud ei ole, waid lihtsalt, enese troonist lahti öelnud ning oma

poja ja ühe usaldatud isiku abil enese surnuks simuleeris ja ise palwerändajana Siberi metsadesse asus.

Tõeliselt ühel ajal Aleksander I surma kuulutamisega asus ka Siberisse kuulus eremiit, palwerändaja Feodor Kusmitsh, kellest keegi ei teadnud, kus kohalt ta tulnud ja kelle juures ka noor tsaar Nikolai I wõõrsil ja nõu küsimas käinud.

Otse wõimatu on konstateerida, et nimetatud eremiit tõeliselt Aleksander I on olnud, aga asjaolu, et tema puusärg tühi oli, laseb oletada, et Aleksander I tõesti mitte Taganrogis ei ole surnud. Seega laseb ka tõeasi seletada, et tol korral kellelgi luba ei antud tsaari surnukeha waadata, põhjendades, et tsaar mingisugusesse külgehakkawasse haigusesse olla surnud, ent mis põhjusel ka juurdepääs surnukehale oli keelatud.

Chr. Apologeti'st.

KODUMAA TEATED.

ESIMENE C. E. WAIMULIK KONWERENTS, mis peeti möödunud Joulupühil, oli tõesti õnnistatud. Issanda waimul läks korda läbi murda isekeskistes koosolekutes. Õhtustest kutsekoosolekuist oli pritsimaja saalis õige hea. Tegewas osas otsustati liidu nimel Kärkla waestelaste kodusse wõtta üks laps kaswatada, kelle ülespidamise eest (2000 mk. kuus) tuleb meil hoolitseda. Nii kui saame lapse wõtta, ilmub ta pilt meie lehes. Rutake „lapse“ arwele saata raha liidu laekahoidja wend Pitkjaani kätte, kelle aadress eel kaanel!

„EESTI KIRIK“ on uus waimuliku sisuga Lutheruse usu konsistooriumi poolt väljaantaw leht. Peatoimetaja on Hugo Rahamägi. Ta tahab ühendada mõlemaid woole, „Protestantlist ilma“ ja „Meie Kirik'ut,“ nii siis saue ja rauda katsuda ühendada.

WILJANDIS PEETI 8. PIIBLIKURSUS wend Ruusi korraldusel. Isegi mõned õpetajad refereerisid.

EWANGEELIUMI KRISTLASTE WABAKOGUDUS pidas oma esimest ülemaalist konwerentsi 30. ja 31. detsembril Tallinnas. Aruandest oli näha, et on kaks iseseiswat kogudust meie maal, üks Tallinnas, teine Rakhas. Aru andis Tallinna koguduse wanem oma koguduse kohta. Üldse on sel kogudusel 145 liiget, 3 pühapäewakooli, 2 C. E. noorte Ühingut. Mõnda röömustawat oli aruandest lugeda. Esimesel konwerentsi päewal wõeti õnnistamise läbi 20 uut liiget wastu. Konwerentsil walitses üksmeel ja armastus.

RAKKE WANAS SELTSIMAJAS, mis ümber muudetud kenaks palwetoaks uue ilusa kõnepuldiga, pühitses wend Jakob Koch oma töö esimest aastapäewa pidulikult. Umbes aasta eest alustas wend siin järjekindlalt tööd, mis on olnud seotud suurte isikliste kulude ja wahaga. Töö on kannud nähtawat wilja. Rahwast käib koos õige arwuliselt, kuna mõnigi hing on saanud aasta jooksul päästetud.

WÄLISMAA TEATED.

HIINAS on suured sisemised rahutused. Mitmel pool on misjonärid rööwsalkade poolt ära tassitud ja nende wabakslaskmiseks nõutakse tihti 10000 dollarit. Enam ja enam awab end Hiina ewangeeliumile, wõib olla peab siiski see põld weel kord märtri werega kastetama. Paluge meie wendade-õdede eest Hiinas!

11 MILJONI inimese elu on maksnud möödunud hirmus sõda.

EUROOPA C. E. KONGRESS peetakse 18.—20. augustini s. a. Hamburgis, millest ka meid on kutsutud osa wõtma tulla. Wiimane sarnane kongress oli 1913. aastal Kristiaanias Norras. Inglased tulewad selleks üüritud laewaga. Loodetakse sellest kokkutulekust palju hüwet. Euroopa liidu juhatus seisab koos 7 liikmest, kelledest on kaks surma läbi lahkunud. Sel kongressil walitakse uus juhatus. Kongressi keeled on inglise ja saksa keeled.

PORTUGAALIAS asutasid C. E.-lased ülemaalse liidu. Esimene liidu konwerents oli suuremaks sündmuseks. Issanda ligiolemine oli tuntaw, kõnelejad waimuga salwitud. Üht tähtsat C. E. eesmurdjat on Issand siit surma läbi ära kutsunud.

LÄTI WALITSUS wõttis lutherlastelt kaks kirikut ja andis need katoliiklastele. Nüüd on kaheksa Euroopa kirikuwalitsust selle wastu protesteerinud ja kirikute tagasiandmist kogustele nõudnud. Alla on kirjutanud peapiiskop Rootsist ja Soomest ja piiskopid Norrast, Daanist, Ungarist, Tshehoslowaakiast ja meie Eesti piiskop Kukk.

Meksikos on mitmed krundid ostetud ja mitmed kirikud üles ehitatud. Del Fuegu saarel osteti krunt kiriku ehitamiseks. Chiles on saadud 5 uut kirikut ja Argentiinias omandati kolm maatükki kirikute ehitamiseks. Seal juures mitmed koolid, ka mängu ja spordi platsid. Aafrikas läheb töö pikaldasemalt, siiski on 7 uut kogudust asutatud ja 51 pärismaalast tööle pandud. Euroopas on 48 uut kirikut ehitatud ehk vähemast maad ehitamiseks omandatud. Organiseeriti 28 uut kogudust ja liigete arw kaswas 43000. Suured wälised saawutused! Hiinas üksi 37 kirikut ehk omandatud krunte nende ehitamiseks, ka liigete arw on 8500 kaswanud.

KUULUS USKLIK LUULETAJA DORA RAPPARD on 10. XII. 23. surnud. Aasta kümnete jooksul on ta oma luule kui proosatööde läbi õnnistusjõgi olnud, paljutele tuhandetele. Palju wäärtuslikku on ta kirjutanud, üks ta parematest ja wiimastest raamatuist oli: „Freudiges Alter.“

SAKSAMAAL läheb C. E. liikumine kiirelt laiali, uusi ühinguid on 135 aasta jooksul juure asutatud. Saksa C. E.-lased koguwad raha ühe suurema ewangelisatsiooni telgi muretsemiseks. Nende liidu hälekandja „Jugendhilfe“ trükitakse 15.500 eksemplaaris. Saksa liit on end ühendanud noorsootöö korraldustega järgmistes kogudustes: Methodisti, Baptisti, Ew. Wabakogudus, Ew. osadus ja Mennoniitidega, kelledega töötawad C. E.-lased koha peal koos mitmel puhul. Meil puudub sarnane ühistöö ehk küll ühestöötamist ka on olnud.

C. E. Laulufooridele.

Etololewa ühendatud usklikkude konverentsi laulud oleksid järgmised.

Teekäija kandle häälest.

- 1) Nr. 1. Käsi käes.
- 2) " 29. Wiletuse palaw.
- 3) " 32. Mis ma tahan.
- 4) " 34. Jumalaga.
- 5) " 83. Jumalalaste kiitus tuleb.
- 6) " 88. Isjand on tru. Mees- ja naisfoorile kofku laulda.
- 7) " 155. Teekäija ära farda.
- 8) " 172. Kodumaa.

Siioni lauljast.

- 9) " 58. Waimulikud waejed.
- 10) " 61. Jeesus palub fu eest.
- 11) " 88. Arka üles.
- 12) " 98. Walwafe. (Meesfoor, woiwad ka naised oppida.)

Evangeeliumi lauludest.

- 13) " 58. Jehooma mu karjane (wana).
- 14) " 62. Kodumaa (wana).

Tallekiitusest.

- 15) Nr. 7. See on Siioni laul.
- 16) " 219. Küiid ihu, hüige, waimu.
- 17) " 319. Kõhutud jüdamele.
- 18) Lisa Nr. 3. Arakadunud poeg.

Waimulikust lauljast.

- 19) " 180. Kui läbi pifarat.
- 20) " 210. Jehooma mu õnn.
- 21) " 247. Meesfoor.
- 22) " 365. Palwe.
- 23) " 366. Kui üksford jõuab.
- 24) " 321. Õnnistud kodumaa.

Beale nende tuleks weel paar laulu ära oppida, mis trükkis ei ole ilmunud. Meid noori, kes soowivad konverentsi laulmisest osa wõtta, palume aegjasti endid üles anda, et uski laule kätte muretsejeda.

Adress: D. Lusmann. Tallinn, Willardi tn. 7—2, Konverentsi juhatus.

Wäljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Wastutaw toimetaja: K. S. Marley. Toimetuse aadress: Kotsepu t. nr. 6—2.

Kätsepaäri.

Wõtan tellimisi wastu meesterahwa riiete jaoks, tellijate, kui ka omast siise- ja wäljamaa riietest.

Austusega

w. J. Tiismann

Liivalaia tän. 9—1.

Teen igasuguseid

kellasepa töid.

Tellimisi wõib ära anda Tallinnas: Narwa mnt. 41—3 ehk „Seltsimehe“ kassapidajale wõi töökotta Willardi tänaw 3—10 (hoowis).

Terwitades wend

G. Henny.

I. Tallinna matuse Talituse äri

Lai tänaw nr. 2, kõnetr. 698.

Seal wõib leida kõik, mis matuse korral tarwis läheb. Omal surnuwankreid

Aust. w. I. Sakeus.

Soowitatawad raamatud.

C. E. liidu poolst on ilmunud järgmised head raamatud:

„Wõiduelu saladus“	10 mf.
„Kus on furnud?“	10 "
„Noorte ühifuse terwitus“	7 "
„Noorte Glu“ 1923 aastafäik (föid.)	400 "
„Seltsimehe“ kauplusest S. Karja tän. 20, Tallinnas:	
„Palwe ja tema imewägi“	30 mf.
„Kantud“	5 "

Mõlemad on Egiptuse misjoni kasuks wälja antud.

Teadaanne!

Trükkis on ilmunud meie wenna Jaan Beipmani toimetatud uus wälite lauluraamat

Äratuslaulud

Raamat sisaldab enefes 70 laulu, mis gitarrre faasmängu afordidega ja mitmed ka wiisi nootidega warnstatud. Mõned uude wiisid on iseäranis ilurikkad. Beale selle leidub raamatu lõppus gitarrre faasmängu õpetus, mille järel wõib hõlpsasti oppida gitarrret mängima ilma fõrwaltise abita. Uus raamat on soowitaw tarwitusele wõtta üid laulmisefes koosolekutes ja mängufoorides. Iseäranis kasulik aga käjiraamatuls mängufooridele, üfikutele gitarrre mängijatele kui ka neile, kes soowivad gitarrre mängu oppima hakata. Päriss kohane on Äratuslauluraamat just noorjoo jeltfidele, mispäraast wõib soowitada et ta igal raamatulanal faadawal oleks.

Hind ainult 30 marka.

Suuremal arwul tellijatele profteendib.

Tellimise aadress: Iseaeli tän. Nr. 12.

J. Weemo.

K. L. „Külwaja“ trükk, Keilas.

Hind 15 marka.